

KF 40 ÅR

Cooperatives
ALMANACK 1939

Till KF anslutna konsumtionsföreningars
utveckling åren 1908-1937.

År	Antal föreningar som redovisat 1)	Antal föreningstillfällen	De anslutna förenin- garns ant. i tusental	Antal anställda	Omsättning 2)	Överskott 2)	Eget kapital 2)			
							Inläst- kapital	Reserv- fond	Övriga fonder	Summa
08	360	360	68	1,006	22,0	0,9	1,1	0,3	0,1	1,5
09	367	367	72	1,008	22,6	0,9	1,2	0,4	0,1	1,7
10	370	370	73	1,031	22,8	0,9	1,4	0,4	0,1	1,9
11	446	446	86	1,215	25,4	1,1	1,7	0,6	0,2	2,5
12	490	490	95	1,307	29,4	1,3	1,8	0,7	0,3	2,8
13	534	534	105	1,482	33,4	1,5	2,1	0,9	0,3	3,3
14	583	739	119	1,672	40,8	1,8	2,6	1,1	0,4	4,1
15	683	852	133	2,026	54,6	2,1	3,1	1,3	0,6	5,0
16	783	1,060	171	2,606	81,6	3,0	4,2	1,7	0,7	6,6
17	771	1,207	200	2,989	105,8	3,6	5,9	2,3	1,3	9,5
18	790	1,332	214	3,274	145,4	4,0	7,8	2,8	2,0	12,6
19	879	1,540	233	3,940	216,1	5,6	11,1	3,5	2,6	17,2
20	889	1,592	241	4,348	255,4	7,4	14,0	4,4	3,6	22,0
21	896	1,669	255	4,592	227,7	6,5	15,8	5,7	4,3	25,8
22	882	1,786	259	5,114	200,6	6,9	16,6	6,5	4,6	27,7
23	874	1,906	274	5,645	208,5	8,6	17,9	7,7	5,0	30,6
24	868	2,090	292	6,451	234,0	10,3	19,5	9,2	6,0	34,7
25	864	2,229	315	6,904	259,7	11,3	21,7	10,8	7,0	39,5
26	838	2,411	339	7,489	265,1	12,4	24,6	12,6	7,9	45,1
27	819	2,626	366	8,221	286,1	13,7	27,5	14,6	10,6	52,7
28	795	2,820	392	9,285	314,3	14,9	30,0	17,0	12,2	59,2
29	761	3,080	422	10,044	329,1	15,7	33,2	19,3	14,0	66,5
30	731	3,302	451	10,725	342,5	16,3	36,0	21,8	16,0	73,8
31	697	3,510	481	11,619	348,0	16,8	38,8	24,5	17,4	80,7
32	675	3,716	513	12,163	350,8	16,5	40,3	27,0	19,6	86,9
33	650	3,868	534	12,463	351,0	16,5	42,2	29,4	20,5	92,1
34	635	3,990	551	13,091	376,4	17,6	44,3	32,0	22,8	99,1
35	624	4,144	568	13,803	410,4	18,8	46,1	34,6	25,0	105,7
36	633	4,340	585	14,721	437,8	19,9	48,1	37,4	26,6	112,0
37	671	4,576	605	16,629	487,3	21,8	49,9	40,4	28,6	118,9

1) S. H. F. och dess föreningar räknade som en t. o. m. 1931.

2) Siffrorna ange miljoner kr.

Skin No 247

ALMANACK

FÖR ÅRET
EFTER FRÄLSARENS KRISTI FÖDELSE

1939

TILL LULEÅ HORISONT
BELÄGEN VID 65 GRAD. 85 MIN. POLHÖJD
SAMT 16 TIDSMINUTERS OCH 23 TIDS-
SEKUNDERS MERIDIANSKILLNAD
ÖSTER OM STOCKHOLM

EFTER KUNGL. MAJ:TS NÄDIGSTE STADGANDE
MED UTESLUTANDE PRIVILEGIUM UTGIVEN AV
DESS VETENSKAPSAKADEMI

UPPSALA
ALMÖVIST & WIKSELLS
BOKTRYCKERI-A.-B.

EXEMPLAR
SÄLJES HAFTAT OCH
SKURET FÖR 25 ÖRE

31

Sara

KONUNGAHUSET.

OSCAR GUSTAF V ADOLF, Sveriges Konung. Född den 16 juni 1858. Uppsteg på tronen den 8 dec. 1907. Förmäld den 20 sept. 1881 med *Sophie Maria Victoria*, Prinsessa av Baden. Född den 7 aug. 1862, död den 4 april 1930.

Söner (1—2):

- OSCAR FREDRIK WILHELM OLAF GUSTAF ADOLF, Sveriges Kronprins, Hertig av Skåne. Född den 11 nov. 1882. Förmäld 1:o den 15 juni 1905 med *Margaret Victoria Augusta Charlotte Norah*, Prinsessa av Stora Britannien och Irland. Född den 15 jan. 1882, död den 1 maj 1920; 2:o den 3 nov. 1923 med

LOUISE ALEXANDRA MARIE IRÈNE, Sveriges Kronprinsessa, Hertiginna av Skåne. Född den 13 juli 1889.

Barn i första äktenskapet:

GUSTAF ADOLF OSCAR FREDRIK ARTHUR EDMUND, Sveriges Arvfurste, Hertig av Västerbotten. Född den 22 april 1906. Förmäld den 20 okt. 1932 med

SIBYLLA CALMA MARIE ALICE BATHILDIS FEODORA, Sveriges Prinsessa, Hertiginna av Västerbotten. Född den 18 jan. 1908.

Döttrar:

MARGARETHA DESIRÉE VICTORIA, Sveriges Prinsessa. Född den 31 okt. 1934.

BIRGITTA INGBERG ALICE, Sveriges Prinsessa. Född den 19 jan. 1937.

DESIRÉE ELISABETH SIBYLLA, Sveriges Prinsessa. Född den 2 juni 1938.

INGRID VICTORIA SOFIA LOUISE MARGARETA, Sveriges Prinsessa. Född den 28 mars 1910. Förmäld den 24 maj 1935 med CHRISTIAN FREDERIK FRANZ MICHAEL CARL VALDEMAR GEORG, Kronprins av Danmark och Island.

BERTIL GUSTAF OSCAR CARL EUGEN, Sveriges Arvfurste, Hertig av Halland. Född den 28 febr. 1912.

CARL JOHAN ARTHUR, Sveriges Arvfurste, Hertig av Dalarne. Född den 31 okt. 1916.

- CARL WILHELM LUDVIG, Sveriges Arvfurste, Hertig av Södermanland. Född den 17 juni 1884.

OSCAR CARL WILHELM, Sveriges Arvfurste, Hertig av Västergötland. Född den 27 febr. 1861. Förmäld den 27 aug. 1897 med

INGEBORG CHARLOTTA CAROLINA FREDRIKA LOVISA, Sveriges Prinsessa, Hertiginna av Västergötland. Född den 2 aug. 1878.

Döttrar:

MARGARETHA SOFIA LOVISA INGBERG, Sveriges Prinsessa. Född den 25 juni 1899. Förmäld den 22 maj 1919 med AXEL CHRISTIAN GEORG, Prins av Danmark.

MÄRTHA SOFIA LOVISA DAGMAR THYRA, Sveriges Prinsessa. Född den 28 mars 1901. Förmäld den 21 mars 1929 med OLAV, Norges Kronprins.

EUGEN NAPOLEON NICOLAUS, Sveriges Arvfurste, Hertig av Närke. Född den 1 aug. 1865.

OSCAR CARL AUGUST Prins Bernadotte, Greve af Wisborg, född den 15 nov. 1859, förmäld den 15 mars 1888 med EBBA HENRIETTA Munck af Fulkila, Prinsessa Bernadotte, Grevinna af Wisborg, född den 24 okt. 1858.

Tideräkning.

År 1939 efter Kristi födelse är det 16:e i solcirkeln eller söndagsändringen. Söndagsbokstaven är A. Påskmörnen inträffar den 3 april.

Tecknens förklaring.

★ sön- och helgdagar.	☿ planeten Venus.	t timmar.
☉ solen.	♂ " Mars.	m minuter.
☾ månen.	♃ " Jupiter.	kl. klockan.
● nymåne.	♄ " Saturnus.	1. eller.
● första kvarteret.	u. upp.	(nedflyttning till
○ fullmåne l. nedan.	n. ned.	efterföljande dag.
● sista kvarteret.	f förmiddagen.	) uppflyttning till
	e eftermiddagen.	föregående dag.

I kolumnen för månens upp- eller nedgång betecknar ett streck (—), att månen den dagen ej uppgår eller ej nedgår. Tiderna för solens och månens upp- och nedgång äro beräknade för deras medelpunkt.

Sveriges gemensamma borgerliga tid.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 16 juni 1899 skall såväl i rättsligt som i borgerligt hänseende tiden för alla orter inom riket från och med år 1900 beräknas lika med medelsoltiden för den meridian, som i tid räknat är belägen på en timmes östligt avstånd från meridianen för det engelska centralobservatoriet i Greenwich, eller 12 minuters och 14 sekunders västligt avstånd från meridianen för Stockholms (gamla) observatorium.

Giv, o Jesu, fröjd och lycka!		Upp Ned		Upp Ned	
<i>Det nya året. Ev. Luk. 2: 21. Högm. Luk. 13: 6—9. Aft. Uppb. 2: 1—5.</i>					
1 S	★ Nyårsdagen	♀ u. 5.1 f	9.57 1.12	10.56 f	3.18 f
2 M	Svea		9.56 1.15	11.14 f	4.46 f
3 T	Alfred	○ närmast	9.54 1.18	11.46 f	6.15 f
4 O	Rut	♂ u. 3.50 f	9.52 1.20	0.40 e	7.28 f
5 T	Hanna	○ 10.30 e	9.50 1.23	2. 1 e	8.18 f
<i>Ljusets uppgång. Ev. Matt. 2: 1-12. Högm. Matt. 12: 15-21. Aft. Jes. 2: 2-5.</i>					
6 F	★ Trettondedag Jul	○ närmast	9.48 1.26	3.41 e	8.47 f
7 L	AUGUST		9.46 1.29	5.28 e	9. 5 f
<i>Jesu säsong lärjunge och lärare. Ev. Luk. 2: 42—52.</i>					
8 S	★ 1 e. Trett.-d.	Högm. Matt. 12: 46—50. Aft. Hebr. 2: 11—16.			
	Erland	2 n. 6.57 e	9.43 1.33	7.13 e	9.16 f
9 M	Gunnar		9.41 1.36	8.56 e	9.24 f
10 T	Sigurd		9.39 1.39	10.34 e	9.29 f
11 O	Hugo	‡ n. 11.24 e	9.36 1.42	—	9.36 f
12 T	Frideborg	○ 2.10 e	9.34 1.46	0.10 f	9.43 f
13 F	Knut		9.31 1.50	1.43 f	9.52 f
14 L	Felix		9.28 1.53	3.12 f	10. 3 f
<i>Jesu närvaro helgar hemmet. Ev. Joh. 2: 1—11.</i>					
15 S	★ 2 e. Trett.-d.	Högm. Luk. 19: 1—10. Aft. Ef. 6: 1—4.			
	Laura		9.25 1.57	4.37 f	10.21 f
16 M	Hjalmar	♀ u. 5.16 f	9.22 2. 0	5.51 f	10.49 f
17 T	Anton		9.20 2. 4	6.49 f	11.32 f
18 O	Hilda		9.17 2. 8	7.30 f	0.32 e
19 T	Henrik	♂ u. 4.0 f	9.14 2.11	7.55 f	1.45 e
20 F	Fabian	● 2.27 e	9.10 2.15	8.11 f	3. 5 e
21 L	Agnes	○ fjärmast	9. 7 2.19	8.21 f	4.26 e
<i>Jesu makt att skapa tro på jorden. Ev. Matt. 8: 1—13.</i>					
22 S	★ 3 e. Trett.-d.	Högm. Matt. 8: 14—17. Aft. 2 Tess. 2: 13—17.			
	Vincent		9. 4 2.23	8.28 f	5.48 e
23 M	Emilia	2 n. 6.22 e	9. 1 2.26	8.34 f	7.10 e
24 T	Erika		8.58 2.30	8.39 f	8.32 e
25 O	Paulus		8.54 2.34	8.44 f	9.55 e
26 T	Botilda		8.51 2.38	8.50 f	11.20 e
27 F	Göte	‡ n. 10.29 e	8.48 2.41	8.56 f	—
28 L	KARL	○ 4.0 e	8.44 2.45	9. 6 f	0.47 f
<i>Jesu makt att hjälpa i fara och övergivnenhet. Ev. Matt. 8: 23—27.</i>					
29 S	★ 4 e. Trett.-d.	Högm. Matt. 14: 22—33. Aft. 2 Tim. 1: 7—10.			
	Valter		8.41 2.49	9.20 f	2.16 f
30 M	Gunhild		8.38 2.53	9.44 f	3.44 f
31 T	Ivar		8.34 2.57	10.24 f	5. 3 f

		Upp Ned		Upp Ned	
1 O	Max	♀ u. 5.47 f	8.30 3. 0	11.28 f	6. 4 f
2 T	Kyndelsmässod.		8.27 3. 4	0.57 e	6.44 f
3 F	Disa	○ närmast	8.24 3. 8	2.40 e	7. 8 f
4 L	Ansgar	○ 8.55 f	8.20 3.12	4.27 e	7.23 f
<i>Uppenbarelse. Ev. Luk. 2: 22—32.</i>					
5 S	★ Septuagesima	Högm. Matt. 13: 31—33. Aft. 1 Joh. 1: 1—7.			
	Marie kyrkog.-dag 1. Kyndelsm.-dagen				
	Agata	♂ u. 4.12 f	8.17 3.15	6.14 e	7.33 f
6 M	Dorotea		8.13 3.19	7.57 e	7.41 f
7 T	Rikard		8.10 3.23	9.38 e	7.48 f
8 O	Berta	2 n. 5.46 e	8. 6 3.26	11.16 e	7.55 f
9 T	Fanny		8. 3 3.30	—	8. 4 f
10 F	Eugenia		7.59 3.34	0.49 f	8.14 f
11 L	Yngve	○ 5.12 f	7.55 3.37	2.17 f	8.30 f
<i>Guds ord. Ev. Luk. 8: 4—15.</i>					
12 S	★ Sexagesima	Högm. Matt. 10: 2—16. Aft. 2 Tim. 3: 10—4: 5.			
	Evelina	‡ n. 9.36 e	7.52 3.41	3.36 f	8.55 f
13 M	Agne		7.48 3.45	4.41 f	9.33 f
14 T	Valentin		7.45 3.48	5.28 f	10.27 f
15 O	Sigfrid		7.41 3.52	5.58 f	11.35 f
16 T	Julia	♀ u. 6.7 f	7.37 3.55	6.18 f	0.52 e
17 F	ALEXANDRA	○ fjärmast	7.34 3.59	6.30 f	2.12 e
18 L	Frida		7.30 4. 2	6.39 f	3.34 e
<i>Lidandets väg. Ev. Luk. 18: 31—43.</i>					
19 S	★ Fastlagssönd.	Högm. Mark. 10: 32—45. Aft. 1 Kor. 1: 20—25.			
	Gabriella	● 9.23 f	7.26 4. 6	6.46 f	4.55 e
20 M	Hulda	♂ u. 4.19 f	7.23 4. 9	6.51 f	6.17 e
21 T	Hilding		7.19 4.13	6.56 f	7.40 e
22 O	Martina		7.15 4.16	7. 2 f	9. 4 e
23 T	Torsten	2 n. 5.13 e	7.12 4.20	7. 9 f	10.30 e
24 F	Mattias		7. 8 4.23	7.18 f	11.57 e
25 L	Sigvard		7. 4 4.26	7.31 f	—
<i>Frestelsen. Ev. Matt. 4: 1—11.</i>					
26 S	★ 1 i Fastan	Högm. Luk. 10: 17—20. Aft. Hebr. 4: 15, 16.			
	Torgny	‡ n. 8.52 e	7. 1 4.30	7.50 f	1.23 f
27 M	Lage	○ 4.26 f	6.57 4.33	8.22 f	2.43 f
28 T	MARIA		6.53 4.37	9.14 f	3.49 f

			⊙		☾	
			Upp	Ned	Upp	Ned
1 O	Albin	♀ u. 6.3 f	6.49	4.40	10.29 f	4.37 f
2 T	Ernst		6.46	4.43	0. 1e	5. 7 f
3 F	Gunborg		6.42	4.47	1.43e	5.26 f
4 L	Adrian	☾ närmast	6.38	4.50	3.28e	5.39 f
5 S	★ 2 i Fastan	Den kämpande tron. Ev. Matt. 15: 21—28. Högm. Mark. 9: 14—32. Aft. Hebr. 5: 7—9.				
	Tora	○ 7.0 e	6.35	4.53	5.13e	5.49 f
6 M	Ebba	♂ u. 4.21 f	6.31	4.57	6.56e	5.57 f
7 T	Ottilia		6.27	5. 0	8.37e	6. 5 f
8 O	Filippa	♀ n. 4.44 e	6.23	5. 3	10.15e	6.13 f
9 T	Torbjörn		6.20	5. 6	11.48e	6.25 f
10 F	Edla		6.16	5.10	—	6.37 f
11 L	Edvin	♂ n. 8.11 e	6.12	5.13	1.14 f	7. 0 f
12 S	★ 3 i Fastan. 1 Bönd.	Bötdagen. Ev. Matt. 11: 20—24. Predikotexter enl. Årets böndagsplakat.				
	VIKTORIA	● 10.37 e	6. 8	5.16	2.26 f	7.33 f
13 M	Greger		6. 5	5.20	3.21 f	8.22 f
14 T	Matilda		6. 1	5.23	3.58 f	9.26 f
15 O	Kristofer	♀ u. 5.38 f	5.57	5.26	4.21 f	10.39 f
16 T	Herbert	☾ fjärmast	5.53	5.29	4.37 f	11.58 f
17 F	Gertrud		5.50	5.32	4.47 f	1.18e
18 L	Edvard		5.46	5.36	4.56 f	2.39e
19 S	Jesus gripes och rannsakas. Bröd åt dem som hungra. Ev. Joh. 6: 1-15. ★ Midf.-sönd. Högm. Joh. 13: 15—27 1. Joh. 6: 52—66. Aft. Jer. 20: 7—11.					
	Josef		5.42	5.39	5. 1 f	4. 1 e
20 M	Joakim	♂ u. 4.14 f	5.38	5.42	5. 7 f	5.24 e
21 T	Bengt	Vårdagjämningen	5.35	5.45	5.13 f	6.48 e
22 O	Viktor	● 2.49 f	5.31	5.48	5.20 f	8.14 e
23 T	Gerda	♀ u. 5.35 f	5.27	5.51	5.29 f	9.41 e
24 F	Gabriel		5.23	5.54	5.41 f	11. 8 e
25 L	★ Marie bebådelsed.	Bebådelsen. Ev. Luk. 1: 26-38. Högm. Luk. 1: 46-55. Aft. Jer. 33: 14-16.	5.20	5.58	5.58 f	—
26 S	Jesus dömes. Växande hat. Ev. Joh. 8: 46-59. Högm. Joh. 19: 1-11 ★ 5 i Fastan 1. Joh. 8: 31—45. Aft. 2 Kor. 1: 3—7.					
	Emanuel		5.16	6. 1	6.27 f	0.30 f
27 M	Rudolf	♂ n. 7.22 e	5.12	6. 4	7.11 f	1.40 f
28 T	Malkolm	● 1.16 e	5. 8	6. 7	8.16 f	2.32 f
29 O	Jonas		5. 4	6.10	9.40 f	3. 7 f
30 T	Holger		5. 0	6.14	11.15 f	3.30 f
31 F	Ester		4.57	6.17	0.54 e	3.45 f

			⊙		☾	
			Upp	Ned	Upp	Ned
1 L	Harald	☾ närmast	4.53	6.20	2.36e	3.56 f
2 S	★ Palmsöndagen	Avsked. Ev. Joh. 12: 1—16. Högm. Luk. 22: 14—22. Aft. Hebr. 8: 8—12.				
	Gudmund	♀ u. 4.48 f	4.49	6.23	4.17e	4. 5 f
3 M	Ferdinand		4.45	6.27	5.57e	4.13 f
4 T	Ambrosius	○ 5.18 f	4.42	6.30	7.37e	4.21 f
5 O	Nanna	♂ u. 3.54 f	4.38	6.33	9.13e	4.32 f
6 T	VILHELM		4.34	6.36	10.44e	4.44 f
7 F	★ Långfredagen	Jesu korsfästelse. Ev. Luk. 23: 32—43. Högm. 5:e akten. Aft. 6:e akten.				
	Ingemund		4.30	6.40	—	5. 2 f
8 L	Hemming	♀ u. 4.32 f	4.26	6.43	0. 5 f	5.31 f
9 S	★ Påskdagen	Kristi uppståndelse. Ev. Mark. 16: 1—8. Högm. Matt. 28: 1—8. Aft. Ef. 1: 16—23.				
	Otto		4.23	6.46	1. 9 f	6.14 f
10 M	★ Annand. Påsk	Uppståndelsens vittnen. Ev. Luk. 24: 13—55. Högm. Matt. 28: 9—15. Aft. 1 Petr. 1: 13—23.				
	Ingvar		4.19	6.49	1.53 f	7.13 f
11 T	Ulf	○ 5.11 e	4.15	6.52	2.23 f	8.23 f
12 O	Julius	♂ n. 6.34 e	4.11	6.56	2.42 f	9.41 f
13 T	Arrur	☾ fjärmast	4. 7	6.59	2.54 f	11. 0 f
14 F	Tiburtius		4. 4	7. 2	3. 3 f	0.21 e
15 L	Olivia		4. 0	7. 6	3.10 f	1.42 e
16 S	★ 1 e. Påsk	Herren lever. Ev. Joh. 20: 19—31. Högm. Joh. 21: 15—23. Aft. App. 13: 32—41.				
	Patrik	♀ u. 4.2 f	3.56	7. 9	3.17 f	3. 4 e
17 M	Elias		3.52	7.12	3.23 f	4.28 e
18 T	Valdemar		3.48	7.16	3.29 f	5.54 e
19 O	Olavus Petri	○ förmörk.	3.45	7.19	3.38 f	7.21 e
20 T	Amalia	● 5.35 e	3.41	7.22	3.48 f	8.50 e
21 F	Anselm	♂ u. 3.19 f	3.37	7.26	4. 5 f	10.15 e
22 L	Albertina		3.33	7.29	4.30 f	11.31 e
23 S	★ 2 e. Påsk	Herde och får. Ev. Joh. 10: 11—16. Högm. Joh. 10: 1—10. Aft. Ps. 23: 1—6.				
	Georg	♀ u. 3.34 f	3.30	7.33	5. 9 f	—
24 M	Vega		3.26	7.36	6. 3 f	0.30 f
25 T	Markus		3.22	7.40	7.27 f	1.10 f
26 O	Teresia	● 7.25 e	3.18	7.43	8.58 f	1.35 f
27 T	Engelbrekt	♂ u. 3.36 f	3.14	7.46	10.34 f	1.53 f
28 F	Ture	☾ närmast	3.11	7.50	0.12 e	2. 4 f
29 L	Tyko		3. 7	7.53	1.50e	2.13 f
30 S	★ 3 e. Påsk	Hemlängtan. Ev. Joh. 16: 16—22. Högm. Joh. 14: 1—12. Aft. 1 Petr. 1: 8—8.				
	Mariana		3. 3	7.57	3.28e	2.21 f

		Upp	Ned	Upp	Ned
1M	Första Maj Valborg	2.59	8.0		
2T	Filip	2.56	8.4		
3O	Göta	2.52	8.8		
4T	Monika	2.48	8.11		
5F	Gotthard	2.44	8.15		
6L	Sigmund	2.41	8.18		
		○ 4.15 e		nedgång	
7S	★ 4 e. Påsk Gustava	2.37	8.22		
8M	Åke	2.33	8.25		
9T	Jonatan	2.29	8.29		
10O	Esbjörn	2.26	8.33		
11T	MÄRTA	2.22	8.36		
12F	CHARLOTTA	2.18	8.40		
13L	Linnea	2.14	8.44		
		● 11.40 f		upp- och	
		☾ fjärmast			
14S	★ Bönsöndagen Halvard	2.11	8.47		
15M	SOFIA	2.7	8.51		
16T	Hilma	2.3	8.55		
17O	Rebecka	1.59	8.58		
		1.56 9.2		ternas	
18T	★ Kristi himmelsf.-d. Erik	1.52	9.6		
19F	Alrik	1.48	9.10		
20L	KAROLINA	1.48	9.10		
		● 5.25 f		plane	
21S	★ 6 e. Påsk. 2 Bönd. Konstantin	1.45	9.14		
22M	Henning	1.41	9.17		
23T	DESIDERIA	1.38	9.21		
24O	Ragnvald	1.34	9.25		
25T	Urban	1.30	9.29		
26F	Vilhelmina	1.27	9.33		
27L	Blenda	1.23	9.36		
		☾ närmast		nens och	
28S	★ Pingstdagen INGEBORG	1.20	9.40		
29M	★ Annand. Pingst Baltzar	1.16	9.44		
30T	Fritjof	1.12	9.48		
31O	Isabella	1.9	9.52		
		● 0.20 f		Må-	

		Upp	Ned	Upp	Ned
1T	Nikodemus	1.6	9.55		
2F	Rutger	1.2	9.59		
3L	Ingemar	0.59	10.3		
		○ 4.11 f		till	
4S	★ Hel. Trefaldighets dag Holmfrid	0.56	10.6		
5M	Bo	0.52	10.10		
6T	GUSTAV	0.49	10.14		
7O	Robert	0.46	10.17		
8T	Salomon	0.43	10.21		
9F	Börje	0.40	10.24		
10L	Svante	0.37	10.27		
		● 5.7 f		i anseende	
11S	★ 1 e. Tref. BERTIL	0.34	10.30		
12M	Eskil	0.31	10.33		
13T	Aina	0.28	10.36		
14O	Håkan	0.26	10.39		
15T	Justina	0.24	10.41		
16F	Axel	0.22	10.43		
17L	Torborg	0.20	10.45		
		● 2.37 e		månader	
18S	★ 2 e. Tref. Björn	0.19	10.47		
19M	Germund	0.18	10.48		
20T	Flora	0.17	10.49		
21O	Alf	0.17	10.49		
22T	Paulina	0.17	10.49		
23F	ADOLF	0.17	10.49		
		☾ närmast		för dessa	
24L	★ D. hel. Joh:s döps dag 1. Midsommardagen	0.18	10.49		
		● 5.35 f			
25S	★ 3 e. Tref. David	0.19	10.48		
26M	Rakel	0.20	10.47		
27T	Selma	0.21	10.46		
28O	Leo	0.23	10.44		
29T	Petrus	0.25	10.42		
30F	Elof	0.28	10.40		
		☾ närmast		åro	

		⊙		☾		
		Upp	Ned	Upp	Ned	
1 L	Aron	○ 5.16 e	0.30	10.37		
<i>Människors dom och Guds dom. Ev. Luk. 6: 36—42.</i>						
2 S	★ 4 e. Tref. Högm. Luk. 13: 1—5. Aft. Rom. 14: 1—18.					
3 M	Rosa		0.33	10.34	icke utsatta.	
4 T	Aurora		0.36	10.32		
4 T	Ulrika		0.39	10.29		
5 O	Melker	☉ fjärmast	0.43	10.26		
6 T	Esaias	☾ fjärmast	0.46	10.23		
7 F	Klas		0.49	10.20		
8 L	Kjell		0.53	10.16		
<i>Lärjungaskapel. Ev. Luk. 5: 1—11.</i>						
9 S	★ 5 e. Tref. Högm. Matt. 16: 13—20. Aft. Apg. 26: 1—29.	● 8.49 e	0.57	10.13		nätterna
10 M	Anund		1. 0	10.10		
11 T	Eleonora		1. 4	10. 6		
12 O	Herman		1. 8	10. 3		
13 T	Joel		1.11	10. 0		
14 F	Folke		1.15	9.56		
15 L	Ragnhild		1.19	9.53		
<i>Guds lag. Ev. Matt. 5: 20—26.</i>						
16 S	★ 6 e. Tref. Högm. Matt. 5: 38—42. Aft. Jak. 2: 8—17.	● 10.3 e	1.22	9.49	ljusa	
17 M	Reinhold		1.26	9.46		
18 T	FREDRIK	☾ närmast	1.30	9.42		
19 O	Sara		1.34	9.39		
20 T	MARGARETA		1.37	9.35		
21 F	Johanna		1.41	9.31		
22 L	Magdalena		1.45	9.28		
<i>På förklarings berg. Ev. Matt. 17: 1—8. Högm. Matt. 17: 9—13.</i>						
23 S	★ Kristi förklarings dag					
24 M	Emma	Rötm. börj. (0.34 e)	1.48	9.24	do	
24 M	Kristina		1.52	9.20		
25 T	Jakob		1.56	9.17		
26 O	Jesper		2. 0	9.13		
27 T	Marta		2. 4	9. 9		
28 F	Botvid		2. 7	9. 6		
29 L	Olof		2.11	9. 2		
<i>Missionsdagen. Ev. Matt. 28: 18—20.</i>						
30 S	★ 8 e. Tref. 3 Bönd. Predikotexter enl. årets böndagsplakat.		2.15	8.58		
31 M	Algot	○ 7.37 f	2.18	8.54		

		⊙		☾	
		Upp	Ned	Upp	Ned
1 T	Per	♀ u. 0.50 f	2.22	8.51	8. 0e 4.24f
2 O	Karin	☾ fjärmast	2.26	8.47	8. 7e 5.44f
3 T	Tage		2.29	8.43	8.13e 7. 5f
4 F	Arne	♂ ständ. und. horisonten	2.33	8.39	8.20e 8.24f
5 L	Ulrik		2.36	8.36	8.27e 9.45f
<i>Förvaltning under ansvar. Ev. Luk. 16: 1—9.</i>					
6 S	★ 9 e. Tref. Högm. Luk. 16: 10—15. Aft. 2 Tess. 3: 10—13.				
7 M	Sixten		2.40	8.32	8.35e 11. 7f
7 M	Arnold	♀ u. 8.40 e	2.43	8.28	8.47e 0.30e
8 T	Sylvia	● 10.18 f	2.47	8.24	9. 4e 1.54e
9 O	Roland		2.50	8.21	9.30e 3.15e
10 T	Lars		2.54	8.17	10.11e 4.29e
11 F	Susanna		2.57	8.13	11.14e 5.27e
12 L	Klara	♂ u. 8.37 e	3. 18. 9	—	6. 7e
<i>Förspilda tillfällen. Ev. Luk. 19: 41—47.</i>					
13 S	★ 10 e. Tref. Högm. Matt. 11: 20—24. Aft. Hebr. 3: 12—19.				
14 M	Hillevi		3. 48. 6	0.98f	6.33e
14 M	Ebbe		3. 88. 2	2.16f	6.50e
15 T	Stella	● 4.53 f	3.11	7.58	4. of 7. 8e
16 O	Brynolf	☾ närmast	3.15	7.54	5.46f 7.13e
17 T	Verner	♀ u. 2.24 f	3.18	7.51	7.30f 7.24e
18 F	Helena		3.21	7.47	9.11f 7.31e
19 L	Magnus		3.25	7.43	10.50f 7.42e
<i>Sann och falsk rättfärdighet. Ev. Luk. 18: 9—14.</i>					
20 S	★ 11 e. Tref. Högm. Matt. 23: 1—12. Aft. 1 Joh. 1: 8—2: 2.				
21 M	Bernhard	♂ ständ. und. horisonten	3.28	7.39	0.25e 7.56e
21 M	Josefina	● 10.21 e	3.31	7.36	1.53e 8.15e
22 T	Henrietta		3.35	7.32	3.11e 8.45e
23 O	Signe	♀ u. 7.38 e	3.38	7.28	4.13e 9.28e
24 T	Bartolomeus	Rötm. slut	3.41	7.24	4.58e 10.26e
25 F	Lovisa		3.45	7.20	5.25e 11.35e
26 L	Östen		3.48	7.17	5.47e —
<i>Tungans bruk. Ev. Mark. 7: 31—37.</i>					
27 S	★ 12 e. Tref. Högm. Matt. 5: 33—37. Aft. 1 Kor. 2: 9—16.				
27 S	Rolf	♂ u. 7.39 e	3.51	7.13	6. 1e 0.52f
28 M	Augustin		3.54	7. 9	6.10e 2.12f
29 T	Hans	○ 11.9 e	3.58	7. 5	6.18e 3.31f
30 O	Albert	☾ fjärmast	4. 17. 1	6.25e	4.50f
31 T	Arvid		4. 46.58	6.32e	6.11f

		Upp		Ned		
1F	Samuel	♀ u. 3.47 f	4. 7	6.54	6.98e	7.31f
2L	Justus		4.10	6.50	6.47e	8.52f
<i>Barmhärtighet.</i> Ev. Luk. 10:23—37.						
3S	★ 13 e. Tref. Högm. Mark. 12:41—44. Aft. 2 Kor. 9:6—10.		4.14	6.46	6.58e	10.13f
4M	Alfchild		4.17	6.42	7.12e	11.36f
5T	Moses	♂ ständ. und. horisonten	4.20	6.39	7.34e	0.57e
6O	Adela	● 9.24 e	4.23	6.35	8. 9e	2.11e
7T	Sakarias		4.26	6.31	9. 0e	3.14e
8F	Regina		4.29	6.27	10.12e	4. 0e
9L	Alma	♀ u. 6.35 e	4.33	6.23	11.41e	4.32e
<i>Tacksamhet.</i> Ev. Luk. 17:11—19.						
10S	★ 14 e. Tref. Högm. Matt. 11:25—30. Aft. 1 Tim. 1:12—17.		4.36	6.20	—	4.53e
11M	Tord		4.39	6.16	1.19f	5. 8e
12T	Dagny	‡ u. 6.40 e	4.42	6.12	3. 2f	5.20e
13O	TYRA	☾ närmast	4.45	6. 8	4.47f	5.29e
14T	Ambjörn	● 0.22 e	4.48	6. 4	6.31f	5.39e
15F	Ida		4.51	6. 1	8.13f	5.50e
16L	Sigrid	♀ n. 6.11 e	4.54	5.57	9.50f	6. 4e
<i>Det dagliga brödet.</i> Ev. Matt. 6:24—34.						
17S	★ 15 e. Tref. Högm. Matt. 6:19—23. Aft. 1 Kor. 7:29—31.		4.57	5.53	11.26f	6.21e
18M	Hildegard		5. 0	5.49	0.51e	6.47e
19T	Alvar	♂ ständ. und. horisonten	5. 3	5.46	2. 1e	7.26e
20O	FREDRIKA	● 11.34 f	5. 6	5.42	2.53e	8.20e
21T	Agda		5.10	5.38	3.29e	9.26e
22F	Matteus	‡ u. 5.40 e	5.13	5.34	3.52e	10.41e
23L	Maurits		5.16	5.31	4. 8e	11.59e
<i>Höstdagjämningen</i>						
<i>Dödens skugga.</i> Ev. Luk. 7:11—17.						
24S	★ 16 e. Tref. Högm. Joh. 8:19—21. Aft. Fil. 1:20—26.		5.19	5.27	4.19e	—
25M	Gerhard		5.22	5.23	4.28e	1.13f
26T	Signild	☾ fjärmast	5.25	5.19	4.35e	2.37f
27O	Enar		5.28	5.16	4.42e	3.56f
28T	DAGMAR	‡ u. 5.38 e	5.31	5.12	4.49e	5.17f
29F	Lennart	○ 3.27 e	5.34	5. 8	4.57e	6.33f
30L	Mikael		5.38	5. 4	5. 8e	8. 0f
30L	Helge					

		Upp		Ned		
1S	★ 17 e. Tref. Storhet och ringhet. Ev. Matt. 18:1—10. Högm. D. hel. Mikael's dag Matt. 21:14-17. Aft. 1 Mos. 28:10-17.		5.41	5. 0	5.21e	9.19f
2M	Ragnar	♀ n. 5.13 e	5.44	4.57	5.41e	10.44f
3T	LUDVIG		5.47	4.53	6.11e	0. 0e
4O	Evald		5.50	4.49	6.56e	1. 6e
5T	Frans		5.53	4.45	7.59e	1.57e
6F	Bror	♂ n. 9.0 e	5.56	4.42	9.19e	2.32e
7L	Jenny	● 6.27 f	6. 0	4.38	10.50e	2.53e
7L	BIRGITTA					
<i>Fullkomlighetens väg.</i> Ev. Matt. 22:34—46.						
8S	★ 18 e. Tref. Högm. Mark. 10:17—27. Aft. 1 Joh. 2:7—17.		6. 3	4.34	—	3.13e
9M	Nils	‡ n. 4.40 f	6. 6	4.30	0.28f	3.26e
10T	INGRID		6. 9	4.27	2. 8f	3.36e
11O	Helmer		6.12	4.23	3.50f	3.46e
12T	Erling	☾ närmast	6.16	4.19	5.31f	3.54e
13F	Valfrid	● 9.30 e	6.19	4.15	7.12f	4. 8e
14L	Teofil	‡ u. 4.35 e	6.22	4.12	8.51f	4.24e
14L	Manfred					
<i>Tacksägelsedagen.</i> Ev. Rom. 11:33—36. Predikotexter enl. årets böndagsplakat.						
15S	★ 19 e. Tref. 4 Bönd. Predikotexter enl. årets böndagsplakat.		6.25	4. 8	10.22f	4.47e
16M	Hedvig	♀ n. 4.15 e	6.28	4. 4	11.42f	5.20e
17T	Fingal		6.32	4. 1	0.44e	6. 9e
18O	Antoinetta		6.35	3.57	1.27e	7.12e
19T	Lukas		6.38	3.53	1.55e	8.25e
20F	Tore	♂ n. 9.19 e	6.42	3.50	2.14e	9.42e
21L	SIBYLLA	● 4.24 f	6.45	3.46	2.27e	11. 1e
21L	Birger					
<i>Andlig församlighet.</i> Ev. Matt. 22:1—14.						
22S	★ 20 e. Tref. Högm. Matt. 21:33—46. Aft. 1 Petr. 2:4—9.		6.48	3.42	2.36e	—
23M	Seved	☾ fjärmast	6.52	3.39	2.43e	0.20f
24T	Sören	‡ n. 3.29 f	6.55	3.35	2.51e	1.40f
25O	Evert		6.59	3.31	2.58e	2.59f
26T	Inga		7. 2	3.28	3. 6e	4.20f
27F	Amanda	‡ n. 6.21 f	7. 6	3.24	3.16e	5.42f
28L	Sabina	○ 7.42 f	7. 9	3.20	3.28e	7. 6f
28L	Simon	☾ fjärmast				
<i>Trons rätta stöd.</i> Ev. Joh. 4:46—53.						
29S	★ 21 e. Tref. Högm. Joh. 10:22—30. Aft. Rom. 5:1—8.		7.13	3.17	3.44e	8.29f
30M	Viola		7.16	3.13	4.19e	9.49f
31T	Elsa		7.20	3.10	4.53e	11. 0f
31T	Edit					

			Upp		Ned		
			Upp	Ned	Upp	Ned	
1 O	Allhelgonadagen	♀ n. 3.13 e	7.23	3. 6	5.51 e	11.55 f	
2 T	Tobias		7.27	3. 2	7. 6 e	0.34 e	
3 F	Hubert		7.30	2.59	8.33 e	1. 2 e	
4 L	Sverker	⊙ 2.12 e	7.34	2.55	10. 6 e	1.20 e	
5 S	★ 22 e. Tref. Alla helgons dag	Högm. Helgonen. Ev. Matt. 5:1—12. Luk. 6:20—26. Aft. Uppb. 14:1—3.					
	EUGEN	♂ n. 9.40 e	7.38	2.52	11.42 e	1.34 e	
6 M	GUSTAV ADOLF		7.41	2.48	—	1.44 e	
7 T	Ingerd	⊙ närmast	7.45	2.44	1.20 f	1.54 e	
8 O	Vendela	‡ n. 2.17 f	7.48	2.41	2.58 f	2. 3 e	
9 T	Teodor		7.52	2.37	4.37 f	2.14 e	
10 F	Martin Luther		7.56	2.34	6.15 f	2.27 e	
11 L	Märten	● 8.54 f	7.59	2.30	7.50 f	2.46 e	
12 S	★ 23 e. Tref. Konrad	Högm. Medborgarstämne. Ev. Matt. 22:15—22. Matt. 17:24—27. Aft. Rom. 13:1—7.	‡ n. 5.5 f	8. 3	2.27	9.17 f	3.14 e
13 M	Kristian		8. 7	2.23	10.29 f	3.55 e	
14 T	Emil		8.10	2.20	11.22 f	4.53 e	
15 O	Leopold		8.14	2.17	11.56 f	6. 3 e	
16 T	EDMUND	♀ n. 2.18 e	8.18	2.13	0.20 e	7.21 e	
17 F	NAPOLEON		8.21	2.10	0.35 e	8.40 e	
18 L	Magnhild		8.25	2. 7	0.45 e	10. 0 e	
19 S	★ 24 e. Tref. ELISABET	Högm. Livet som aldrig dör. Ev. Matt. 9:18—28. Luk. 20:27—40. Aft. 2 Kor. 5:1—10.	⊙ 0.21 f	8.29	2. 3	0.55 e	11.19 e
20 M	Pontus		8.33	2. 0	1. 1 e	—	
21 T	Helga	♂ n. 9.58 e	8.36	1.57	1. 8 e	0.39 f	
22 O	Cecilia		8.40	1.54	1.16 e	1.58 f	
23 T	Klemens	‡ n. 1.15 f	8.44	1.50	1.24 e	3.20 f	
24 F	Gudrun		8.48	1.47	1.35 e	4.43 f	
25 L	Katarina		8.51	1.44	1.50 e	6. 7 f	
26 S	★ Domssöndagen	Högm. Den yttersta domen. Ev. Matt. 25:31—46. Matt. 13:47—50. Aft. Uppb. 20:11—21:7.	⊙ 10.54 e	8.55	1.41	2.13 e	7.30 f
	Torkel	‡ n. 4.0 f	8.59	1.38	2.47 e	8.47 f	
27 M	Astrid		9. 2	1.35	3.40 e	9.51 f	
28 T	Malte		9. 6	1.32	4.51 e	10.37 f	
29 O	Sune		9. 9	1.30	6.16 e	11. 7 f	
30 T	Anders						

			Upp		Ned			
			Upp	Ned	Upp	Ned		
1 F	OSKAR	♀ n. 1.41 e	9.13	1.27	7.49 e	11.29 f		
2 L	Beata		9.16	1.24	9.25 e	11.44 f		
3 S	★ 1 i Advent Lydia	Herrens ankomst till sin församling. Ev. Matt. 21:1—9. Ep. Rom. 13:11—14.	⊙ 9.40 e	9.19	1.22	11. 1 e	11.55 f	
4 M	Barbro		⊙ närmast	9.23	1.19	—	0. 4 e	
5 T	Sven		♂ n. 10.14 e	9.26	1.17	0.37 f	0.14 e	
6 O	NIKOLAUS			9.29	1.15	2.13 f	0.23 e	
7 T	Agaton			9.32	1.12	3.49 f	0.34 e	
8 F	Virginia	‡ n. 0.19 f		9.35	1.10	5.23 f	0.50 e	
9 L	Anna			9.38	1. 8	6.52 f	1.13 e	
10 S	★ 2 i Advent Malin	Väntan på Herrens dag. Ev. Luk. 21:25—38. Ep. Rom. 15:4—13.	● 10.45 e	9.41	1. 6	8.11 f	1.46 e	
11 M	Daniel			9.44	1. 5	9.13 f	2.35 e	
12 T	Alexander	‡ n. 2.57 f		9.46	1. 3	9.56 f	3.41 e	
13 O	Lucia			9.49	1. 2	10.24 f	4.55 e	
14 T	Sten			9.51	1. 0	10.43 f	6.16 e	
15 F	Gottfrid			9.53	0.59	10.55 f	7.37 e	
16 L	Assar	♀ n. 2.40 e		9.55	0.58	11. 5 f	8.57 e	
17 S	★ 3 i Advent Inge	Herrens förelöpare. Ev. Matt. 11:2—10. Ep. 1 Kor. 4:1—5.	⊙ fjärmast	9.57	0.58	11.12 f	10.17 e	
18 M	Abraham		● 10.4 e	9.58	0.57	11.19 f	11.54 e	
19 T	Isak			10. 0	0.57	11.26 f	—	
20 O	Israel	♂ n. 10.30 e		10. 1	0.57	11.35 f	0.55 f	
21 T	Tomas			10. 2	0.57	11.44 f	2.16 f	
22 F	Natanael			10. 2	0.57	11.56 f	3.39 f	
23 L	Adam	Vintersolståndet	‡ n. 11.24 e	10. 3	0.57	0.14 e	5. 3 f	
24 S	★ 4 i Advent Eva	Herren är nära. Ev. Joh. 1:19—28. Ep. Fil. 4:4—7.		10. 3	0.58	0.42 e	6.24 f	
		Jesu födelse. Ev. Luk. 2:1—20. Ep. Jes. 9:2—7.						
25 M	★ Juldagen	Martyrerna. Ev. Matt. 23:34—39. Ep. Apg. 6:8—15; 7:54—60.		10. 3	0.59	1.26 e	7.35 f	
26 T	★ D. hel. Stefanus' dag	1. Annand Jul		⊙ 0.23 e	10. 3	1. 0	2.29 e	8.32 f
27 O	Johannes		‡ n. 1.56 f	10. 3	1. 2	3.51 e	9.11 f	
28 T	Menlösa barns dag			10. 2	1. 3	5.25 e	9.36 f	
29 F	Abel			⊙ närmast	10. 1	1. 5	7. 3 e	9.54 f
30 L	Set			10. 0	1. 7	8.43 e	10. 6 f	
31 S	★ Sönd. e. Jul Sylvester	Jesu barnoms ringa villkor. Ev. Luk. 2:33—40. Ep. Gal. 4:1—7.		9.59	1. 9	10.19 e	10.16 f	

Solens upp- och nedgång i Härnösand 1939.

	Upp		Ned			Upp		Ned			Upp		Ned		
	1	2	1	2		1	2	1	2		1	2	1	2	1
Jan. 1	9.24	2.20	April 1	5.15	6.32	Juli 1	1.58	9.44	Okt. 1	5.55	5.20				
3	9.22	2.23	3	5.8	6.37	3	2.1	9.42	3	6.0	5.13				
5	9.20	2.27	5	5.1	6.43	5	2.4	9.40	5	6.6	5.7				
7	9.18	2.31	7	4.55	6.48	7	2.7	9.37	7	6.11	5.0				
9	9.15	2.36	9	4.48	6.54	9	2.11	9.33	9	6.17	4.53				
11	9.12	2.41	11	4.42	6.59	11	2.15	9.30	11	6.22	4.47				
13	9.8	2.46	13	4.35	7.5	13	2.19	9.26	13	6.28	4.40				
15	9.4	2.51	15	4.28	7.10	15	2.24	9.22	15	6.34	4.34				
17	9.0	2.57	17	4.22	7.16	17	2.29	9.18	17	6.39	4.27				
19	8.56	3.2	19	4.15	7.22	19	2.34	9.13	19	6.45	4.21				
21	8.52	3.8	21	4.9	7.27	21	2.39	9.8	21	6.50	4.14				
23	8.47	3.14	23	4.2	7.33	23	2.44	9.3	23	6.56	4.8				
25	8.42	3.20	25	3.56	7.39	25	2.49	8.58	25	7.2	4.2				
27	8.37	3.26	27	3.49	7.44	27	2.55	8.52	27	7.8	3.55				
29	8.32	3.32	29	3.43	7.50	29	3.0	8.47	29	7.14	3.49				
31	8.26	3.38				31	3.6	8.41	31	7.20	3.43				
Febr. 1	8.23	3.41	Maj 1	3.37	7.56	Aug. 1	3.9	8.38	Nov. 1	7.23	3.40				
3	8.18	3.47	3	3.30	8.2	3	3.14	8.2	3	7.29	3.34				
5	8.12	3.53	5	3.24	8.8	5	3.20	8.26	5	7.35	3.28				
7	8.6	3.59	7	3.18	8.13	7	3.26	8.20	7	7.41	3.22				
9	8.14	4.6	9	3.12	8.19	9	3.31	8.14	9	7.47	3.17				
11	7.55	4.12	11	3.6	8.25	11	3.37	8.8	11	7.52	3.11				
13	7.49	4.18	13	3.1	8.30	13	3.42	8.2	13	7.58	3.6				
15	7.42	4.24	15	2.55	8.36	15	3.48	7.56	15	8.4	3.0				
17	7.36	4.30	17	2.49	8.42	17	3.54	7.49	17	8.10	2.55				
19	7.30	4.36	19	2.44	8.47	19	3.59	7.43	19	8.16	2.50				
21	7.24	4.42	21	2.38	8.53	21	4.5	7.36	21	8.22	2.45				
23	7.17	4.48	23	2.33	8.58	23	4.10	7.30	23	8.28	2.40				
25	7.11	4.53	25	2.28	9.3	25	4.16	7.23	25	8.33	2.36				
27	7.4	4.59	27	2.24	9.8	27	4.21	7.17	27	8.39	2.32				
			29	2.19	9.13	29	4.27	7.10	29	8.44	2.28				
			31	2.15	9.18	31	4.32	7.3							
Mars 1	6.58	5.5	Juni 1	2.13	9.20	Sept. 1	4.35	7.0	Dec. 1	8.50	2.24				
3	6.51	5.11	3	2.9	9.25	3	4.40	6.54	3	8.54	2.18				
5	6.45	5.17	5	2.6	9.29	5	4.46	6.47	5	8.59	2.13				
7	6.38	5.22	7	2.2	9.32	7	4.51	6.40	7	9.4	2.15				
9	6.32	5.28	9	1.59	9.36	9	4.56	6.34	9	9.8	2.13				
11	6.25	5.34	11	1.57	9.39	11	5.2	6.27	11	9.12	2.11				
13	6.18	5.39	13	1.55	9.42	13	5.7	6.20	13	9.15	2.9				
15	6.12	5.45	15	1.53	9.44	15	5.12	6.14	15	9.18	2.8				
17	6.5	5.50	17	1.52	9.46	17	5.17	6.7	17	9.20	2.8				
19	5.58	5.56	19	1.51	9.47	19	5.23	6.0	19	9.22	2.8				
21	5.52	6.1	21	1.51	9.48	21	5.28	5.53	21	9.24	2.8				
23	5.45	6.7	23	1.51	9.49	23	5.34	5.47	23	9.25	2.9				
25	5.38	6.12	25	1.52	9.48	25	5.39	5.40	25	9.26	2.10				
27	5.31	6.18	27	1.54	9.48	27	5.44	5.33	27	9.26	2.12				
29	5.25	6.23	29	1.56	9.46	29	5.50	5.26	29	9.25	2.15				
31	5.18	6.29							31	9.25	2.18				

LÅ

Beräkning av solens upp- och nedgång.

Tiderna för solens upp- och nedgång för någon särskild ort kunna på följande sätt tillräckligt noga beräknas, så snart man känner ortens polhöjd och dess tidsskillnad, från Härnösand räknad. Dessa angivas i Tab. I för ett antal orter inom riket och kunna för andra orter uttagas på en karta, varvid 1° i longitud räknas lika med 4^m i tidsskillnad. Då man har polhöjden bekant, uttages därmed ur Tab. II det antal minuter, som skall adderas till eller subtraheras ifrån tiden för solens upp- och nedgång i Härnösand (för nedgång utbytas härvid + och -). Härefter tilläges eller frändrages ortens tidsskillnad, allteftersom orten är belägen västligt eller östligt om Härnösand.

Exempel: Vad är tiden för solens uppgång i Umeå den 1 juni 1939?

Enl. Tab. I är Umeå polhöjd 63° s. Räkningen ställer sig nu sålunda:

⊙ uppgår i Härnösand	2 ^h 13 ^m
Ändring för 63° enl. Tab. II	— 5 ^m
64°	— 20 ^m

Sålendes ändring för 63° s — 17^m

Tidsskillnad enl. Tab. I — 9^m

⊙ uppgår i Umeå 1^h 47^m

Tab. I. Polhöjd samt tidsskillnad från Härnösand.

O r t	Pol- höjd		Tids- skilln.
	o	m	
Falun . . .	60°	+ 9	
Gävle . . .	60°	+ 3	
Söderhamn .	61°	+ 4	
Hudiksvall .	61°	+ 3	
Sundsvall .	62°	+ 3	
Härnösand .	62°	0	
Sollefteå . .	63°	+ 2	
Östersund .	63°	+ 13	
Örnsköldsvik	63°	- 3	
Umeå	63°	- 9	
Sollefteå . .	64°	- 12	
Piteå	65°	- 14	
Luleå	65°	- 17	
Haparanda .	65°	- 25	

Tab. II. Ändring i solens uppgång för olika polhöjd. (För nedgång motsatta tecken.)

	Polhöjd							
	60°	61°	62°	63°	64°	65°	66°	m
Jan. 1	-29	-19	-8	+5	+20	+38	+61	
15	-24	-16	-6	+4	+16	+29	+45	
Febr. 1	-16	-10	-4	+3	+10	+19	+28	
15	-11	-7	-3	+2	+7	+12	+13	
Mars 1	-6	-4	-2	+1	+3	+6	+9	
15	-2	-1	0	0	+1	+2	+2	
April 1	+4	+3	+1	0	-2	-4	-6	
15	+8	+5	+2	-1	-5	-9	-14	
Maj 1	+15	+10	+4	-2	-9	-16	-24	
15	+21	+14	+6	-3	-13	-24	-37	
Juni 1	+29	+19	+8	-5	-20	-38	-62	
15	+35	+24	+10	-6	-25	-51	-99	
Juli 1	+34	+23	+10	-6	-25	-49	-92	
15	+29	+19	+8	-4	-19	-36	-57	
Aug. 1	+20	+13	+5	-3	-12	-23	-35	
15	+14	+9	+4	-2	-8	-15	-23	
Sept. 1	+8	+5	+2	-1	-5	-8	-12	
15	+3	+2	+1	0	-2	-3	-5	
Okt. 1	-2	-1	0	0	+1	+2	+3	
15	-7	-4	-2	+1	+4	+7	+10	
Nov. 1	-13	-8	-3	+2	+8	+14	+20	
15	-18	-12	-5	+3	+11	+21	+31	
Dec. 1	-25	-17	-7	+4	+16	+31	+48	
15	-30	-20	-8	+5	+20	+39	+64	

LÅ

Förmörkelser.

År 1939 inträffa fyra förmörkelser, två i solen och två i månen, av vilka en solförmörkelse och en månförmörkelse bliva synliga i Luleå. Solförmörkelsen, som är ringformig men i Luleå synlig såsom partiell, inträffar den 19 april, börjar kl. 5.58 e. m., slutar efter solens nedgång samt omfattar 0.71 av soldiametern. Månförmörkelsen, som är partiell, inträffar den 28 oktober, börjar kl. 5.54 f. m., slutar kl. 9.18 f. m. samt omfattar 0.99 av måndiametern.

Översikt över planetsystemet.

	Medelavstånd från solen	Omloppstid	Diameter	Massa	Täthet
Merkurius	0.39	0.24	0.38	0.04	0.8
Venus	0.72	0.62	0.96	0.81	0.93
Jorden	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Mars	1.52	1.88	0.53	0.11	0.71
Jupiter	5.20	11.86	11.2	316.9	0.24
Saturnus	9.54	29.46	9.5	94.8	0.13
Uranus	19.19	84.02	4.0	14.5	0.24
Neptunus	30.07	164.79	3.9	17.2	0.29

Medelavstånden äro uttryckta i jordens medelavstånd från solen. Omloppstiderna äro uttryckta i år och decimaldelar av år. Diametern är angiven i jordens ekvatorsdiameter, massan i jordens massa och tätheten i jordens täthet såsom enhet. — Mellan Mars och Jupiter kretsas ett antal smärre planeter, s. k. asteroider, av vilka för närvarande omkring 1400 äro kända. — Utanför Neptunus' bana har upptäckts en planet, som fått namnet *Pluto*; dess medelavstånd från solen är omkring 40 gånger jordens medelavstånd från solen och dess omloppstid 249 år. — Solens diameter är 109.05 gånger jordens, dess massa 332000 gånger jordens, dess täthet 0.26 av jordens, tyngden vid dess yta 28 gånger så stor som tyngden vid jordytan. — Jordens medelavstånd från solen utgör 15 miljoner mil, dess omloppstid eller årets längd är 365.2422 dygn. Jordens ekvatorsdiameter är 1276 mil, och avståndet längs jordytan från ekvatorn till polen överstiger obetydligt 10 miljoner meter. — Månens medelavstånd från jorden är 60.27 jordradier, dess diameter 0.27 och dess massa $\frac{1}{81}$ av jordens, dess täthet 0.60 av jordens täthet. Månens sanna omloppstid är 27.3217 dygn, dess omloppstid i anseende till solen eller den synodiska månaden 29.5306 dygn.

Av de övriga planeterna har Mars 2 månar, Jupiter 9, Saturnus 10, Uranus 4 och Neptunus 1. Planeten Saturnus omgives dessutom av en ring, som består av en mängd smärre partiklar, vilka kretsas kring planeten.

Stormvarningssignaler.

	Från	NW	SW	NO	SO	Utan angiven riktin.
Kuling	▲	▼	▲	▲	▼	▲
Kon	▲	Tratt	Två koner	Två trattar	Tratt	Över kon
Storm	▲	▲	▲	▲	▲	▲
	Klot	Klot	Kon	Tratt	Kon	Över tratt
	Över kon	Över tratt	Över klot	Över klot	Över tratt	Lå

Statistiska uppgifter om Sverige.

1) Rikets indelningar (vid 1938 års början; kyrkliga indelningen den 1 maj 1938).

Län (jämte Stockholms överståthållarskap) 25; städer 116; köpingar 49; landskommuner (frånsett köpingar) 2,359; municipalsamhällen 232; fögderier 119; landsfiskalsdistrikt 489.

Hovrätter 4; domsagor 116; tingslag 183.

Stift 12; kontrakt 185; pastorat 1,378; stadsförsamlingar 162; landsförsamlingar 2,385; gemensamma stads- och landsförsamlingar 17.

2) Riksdagsmännens antal.

I Första kammaren 150.

I Andra kammaren 230.

3) Folkmängd (vid 1938 års början).

I hela riket 6,284,722; därav å landsbygden 4,047,360 och i städerna 2,237,362.

I Stockholm 556,954; Göteborg 269,581; Malmö 147,796; Norrköping 68,474; Hälsingborg 60,759; Örebro 46,406; Borås 46,168; Gävle 39,574; Eskilstuna 38,044; Uppsala 36,547; Västerås 35,378; Jönköping 34,444; Linköping 34,278; Karlskrona 27,872; Karlstad 27,599; Halmstad 26,916; Lund 26,475; Kalmar 21,059.

Länens folkmängd och areal (land och vatten):

Län	Areal i km ²	Folk-mängd	Län	Areal i km ²	Folk-mängd
Stockholms stad	143	556,954	Skaraborgs län .	8,467	288,540
Stockholms län . .	7,734	273,702	Värmlands län .	19,235	270,967
Uppsala län	5,333	138,726	Örebro län	9,224	219,800
Södermanlands l.	6,811	190,128	Västmanlands län	6,756	164,452
Östergötlands län	11,050	312,181	Kopparbergs län	30,169	247,407
Jönköpings län . .	11,522	238,082	Gävleborgs län .	19,707	278,772
Kronobergs län . .	9,910	152,941	Västernorrlands län	25,703	279,938
Kalmar län	11,540	290,230	Jämtlands län . .	51,715	136,763
Gotlands län . . .	3,160	58,066	Västerbottens län	59,148	217,156
Blekinge län . . .	3,039	145,067	Norrbottnens län .	105,520	209,974
Kristianstads län	6,444	247,963	Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmar	9,070	—
Malmöhus län . .	4,847	523,407			
Hallands län . . .	4,922	152,106			
Göteborg, o. Bohus l.	5,046	476,800			
Älvsborgs län . . .	12,739	324,545			
			Summa	448,953	6,284,722

4) **Folkmängdens förändringar år 1937.**

Vigda par 54,442; levande födda 89,942; döda 75,278; emigranter 2,343; immigranter (inflyttade) 4,470.

5) **Areal, i kvadratkilometer.**

Hela riket 448,953; därav land 410,240 och vatten 38,713. Angående länens areal, se tabellen å förestående sida.

6) **Jordens fördelning (år 1937), i hektar.**

Trädgård 32,072; åker 3,738,741; äng (slätter- och betesäng) 1,091,128; skogbärande mark 22,242,753; övrig mark 13,918,956. Hela ägovidden (utan vatten) 41,023,650.

7) **Åkerjordens användning (år 1937), i hektar.**

Vete 297,129; råg 211,950; korn 103,230; havre 663,579; blandsäd 253,383; baljväxter 27,770; potatis 134,675; andra rotfrukter 122,438; gräs och andra foderväxter 1,676,999; andra växtslag 13,681; träda 233,907.

8) **Skörd (år 1937), i deciton.**

Vete 6,999,900; råg 4,127,700; korn 2,066,060; havre 12,652,960; blandsäd 5,544,890; arter 374,550; bönor 17,730; vicker 76,870; potatis 18,870,830; sockerbeter 20,768,650; foderrotfrukter 26,585,490; hö 60,524,420; halm 36,055,280.

9) **Kreaturens antal (år 1937).**

Hästar 620,000; oxar 7,000; tjurar 30,000; kor 1,921,000; ungnöt och kalvar 1,004,000; får 405,000; getter 50,000; svin 1,300,000.

10) **Vägars längd, i kilometer.**

Allmänna vägar å landet (år 1936) 84,979.

Järnvägar (år 1937) 16,883; därav statens järnvägar 7,901; enskilda järnvägar 8,982.

11) **Fartyg, om 20 nettoton och däröver (vid 1937 års slut).**

Segelfartygs antal 922 om 83,162 bruttoton; antal ångfartyg 927 om 889,242 bruttoton samt motorfartyg 414 om 601,334 bruttoton.

12) **Riksstat (budgetåret 1938/1939) i kronor.**

Inkomster: egentliga statsinkomster 1,130,188,000 (därav mantalspenningar 1,200,000, skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse 416,600,000, tullar och acciser 471,500,000, automobilskattefonder 115,000,000); inkomster av statens kapitalfonder 164,512,600

(därav nettobehållning av statens affärsverksamhet 114,040,000); kapitalmedel 233,624,600. Summa 1,528,325,200.

Utgifter: egentliga statsutgifter 1,172,965,600 (därav anslag under huvudtitlarna 1,166,182,300, riksdagskostnader m. m. 5,783,300); utgifter för statens kapitalfonder 1,294,668,700 (därav räntor å statslånden m. m. 91,494,500); kapitalinvestering 233,624,600 (därav i statens affärsverksfonder 85,300,000, i statens utlåningsfonder 24,300,000); överskott 31,900. Summa 1,528,325,200.

Statsskatter (år 1937): Inkomst- och förmögenhetsskatt 213,865,316, extra inkomst- och förmögenhetsskatt 26,836,991, särskild skatt å förmögenhet 14,966,640, ersättningskatt 70,358, uträknad utjämningskatt 12,914,884, uträknad utskiftningskatt 331,615, skogsvårdsavgifter 1,843,288.

Statsskuld (maj 1938) 2,432,910,918. Statens bokförda tillgångar (juni 1937) 4,438,982,355; efter avdrag av statsskulden 2,202,184,289.

13) **Kommunernas finanser i kronor.**

Landskommunerna (inkl. köpingar) [år 1934]: Inkomster 281,159,884; därav skatter 121,103,656; statsbidrag 101,710,971. Utgifter 269,210,708; därav för kyrkliga ändamål 35,281,240; folkskola 98,407,914; fattigvård 69,765,906. Tillgångar 538,460,460. Skulder 195,299,678.

Städerna (år 1936): Inkomster 631,008,029; därav skatter 236,257,001; statsbidrag 62,420,871; av tillhörigheter, drift o. d. 323,823,595. Utgifter 642,239,930; därav för kyrkliga ändamål 18,989,317; undervisning 85,768,873; fattigv. 65,252,386; gas- o. elektricitetsverk 86,527,814. Tillgångar 2,176,067,085. Skulder 1,317,900,548.

Landstingen (år 1936): Inkomster 105,008,906; därav landstingskatt och sjukvårdsavgift 71,129,577. Utgifter 107,863,767; därav för hälso- och sjukvård 67,715,599. Tillgångar 304,966,531. Skulder 108,880,425.

14) **Postsparbanken och sparbanker.**

Postsparbankskontor (vid 1937 års slut) 4,050; delägare 2,389,078; innestående behållning 558,412,202 kronor. Sparbanker (vid 1936 års slut) 476; kvarstående insättare 3,486,079; deras behållning 3,401,814,018 kronor; sparbankernas fonder 336,395,439 kronor.

Det civila luftskyddet i Sverige.

Luftanfall och militärt luftförsvar.

Anledningen till att åtgärder för civilbefolkningens skydd i händelse av krigsfara börjat vidtagas är, att kriget genom flygvapnets tillkomst ändrat karaktär. Nutidens och framtidens krig komma blott delvis att utkämpas vid fronterna mellan väpnade män. Genom luftkriget kommer krigsskådeplatsen att utvidgas till hela det krigförande landet och kriget kan komma att direkt beröra alla, män, kvinnor och barn.

Vid granskning av ett lands militärgeografiska läge måste numera särskilt luftförsvarsynpunkten beaktas. Beträffande Sveriges läge kan konstateras, att ett modernt tungt bombplan från exempelvis södra Östersjökusten kan med full bomblast flyga in över svenskt land ända upp till och över Mälardalen och efter fullgjort uppdrag utan mellanlandning återvända till utgångspunkten. Från territorium söder om Finska vilken kan hela den svenska ostkusten hemsökas och från flygbaser i nordvästra Ryssland kan hela norra Sverige åtkommas. Flyttas flygbaserna längre fram mot våra gränser, ökas självfallet flygplanens räckvidd. Då kan en motståndare även med lätta bombplan nå större delen av vårt land.

Bombanfallet.

Vid luftanfall kunna — utöver kulsprutor — spräng-, min-, brand- och gasbomber komma till användning.

Sprängbomberna, vanligen om 10—25 kg, söndersprängas i ett stort antal skrot vid anslaget. De användas huvudsakligen mot levande mål, t. ex. folksamlingar.

Minbomber, i regel om 50—100 kg, söndersprängas först efter inträngning ägt rum. De användas mot bl. a. byggnader, broar, järnvägar och fartyg.

Brandbomber finnas mellan 0,2—10 kg. De vanligaste väga omkring 1 kg. Bomben brinner under 4—15 minuter och utvecklar därunder en stark hetta, 2,000—3,000°, samt utkastar glödande partiklar åt alla håll.

Gasbomber finnas av samma storlek som spräng- och minbomber. Vanligen innehålla bomberna kvarliggande gas.

Beträffande den sannolika användningen av dessa olika slag av bomber synes sakkunskapen vara ense om, att förekomsten av min- och brandbomber med största sannolikhet är mest att befara och att gasbomberna skola komma till mindre användning.

För närvarande anser sig emellertid icke något land kunna bortse från gasfaran. Gasmasker jämväl för civilbefolkningen anskaffas därför också i nästan alla Europas länder.

Det militära luftförsvaret.

Det militära luftförsvaret utgöres av luftbevakning, luftvärn och militärt luftskydd. Om möjligt samverkar med luftvärnet *jaktflyg* för direkt bekämpning i luften av flygare.

Luftbevakningen för landet i sin helhet planlägges och organiseras i fred och har till uppgift att upptäcka och hastigast möjligt inrapportera fientliga flygföretag. För den territoriella luftbevakningen är riket indelat i luftbevakningsområden samt upprättas luftbevakningsstationer för att observera fiendens och egen flygverksamhet. Luftbevakningsstationerna rapportera till luftbevakningscentraler, en inom varje luftbevakningsområde. I vissa kust- och gränsorter kan rapport sändas direkt till alarmeringscentral.

Luftbevakningen tjänar såväl det militära som det civila luftskyddet och skall giva båda möjlighet att i rätt tid träda i funktion.

Luftvärnet har till uppgift att bekämpa fiendens flyg och utföres främst med luftvärnsartilleri och luftvärnskulsprutor under samverkan med luftvärnsstrålkastarförband. Luftvärnet kan förhindra flyganfalls genomförande på låg höjd, och befintligheten av luftvärn kan minska intensiteten och upprepning av anfallen och genom att tvinga upp flygarna på hög höjd förminska bombfällningens träffsäkerhet.

Luftvärnet kan emellertid icke åstadkommas till erforderlig styrka för att skydda alla för flyganfall utsatta platser. Luftvärnet har därtill en i höjded begränsad räckvidd, som understiger den höjd, på vilken ett flyganfall kan utföras.

Ett militärt luftförsvar av tillräcklig styrka kan sålunda i avsevärd grad försvåra ett fientligt flyganfall, men *det kan icke med absolut säkerhet förhindra ett anfalls genomförande.*

Det militära luftförsvaret måste därför kompletteras med luftskydd för civilbefolkningen.

Det civila luftskyddet.

Luftskyddslagstiftning m. m.

Det civila luftskyddet i Sverige är reglerat genom 1937 års luftskyddslagstiftning.

Med *luftskydd* avses enligt lagen åtgärder av icke militär natur, vilka äsyfta att försvåra anfall från luften eller begränsa verkningarna av sådant anfall.

Tillsyn å luftskyddet inom riket utövas av *luftskyddsinspektionen* och inom varje län handhar *länsstyrelsen* ledningen av luftskyddet. Riket indelas i *luftskyddsområden* och inom dylikt område utövas den omedelbara ledningen av luftskyddet av en luftskyddschef, som i regel är vederbörande polischef. Inom kommun kan *luftskyddsnämnd* tillsättas för att följa luftskyddets planläggning och därvid företräda kommunens intressen.

Befinner sig riket i krig eller krigsfara, kan Konungen förordna om *luftskyddstillstånd* för riket i sin helhet eller viss del därav och att planerna för luftskyddet helt eller delvis skola verkställas.

I den med lagen utfärdade luftskyddskungörelsen förordnas, att de orter, inom vilka mera omfattande planläggning av luft-

skyddet antages kunna ifrågakomma (luftskyddsarter), skola med hänsyn till faran för luftanfall indelas i klasser, varom förslag uppgöres av Luftskyddsinspektionen och fastställas av Kungl. Maj:t.

Vid planläggningen bör övervägas, i vilken utsträckning planläggningen bör omfatta åtgärder, som avse ett samhälle i dess helhet, *allmänt luftskydd*, åtgärder beträffande särskilda anläggningar och företag, *industriluftskydd*, samt åtgärder i övrigt för beredande av luftskydd, *enskilt luftskydd*.

Luftskyddsinspektionen har i överensstämmelse med luftskyddskungörelsen utgivit en serie Allmänna anvisningar för planläggning och organisation m. m. av det civila luftskyddet. Anvisningarna gälla såväl allmänt luftskydd, industriluftskydd och enskilt luftskydd.

Kostnaderna för luftskyddets förberedande och planläggning skola principiellt bestridas av staten. Vissa kostnader anses emellertid böra åvila kommunerna, särskilt sådana kostnader, som hava nära samband med kommunala förvaltningsgrenar.

Staten bekostar sålunda i erforderlig utsträckning: 1) alarmningsanordningar (sirener och alarmeringscentraler); 2) gasskyddsmateriel och gasskyddsutrustning för den aktiva personalen; 3) kontroll och underhåll av gasskyddsmateriel; 4) utbildning av personal för luftskyddets ledning, av instruktörer och — genom understöd åt frivilliga sammanslutningar (Riksluftskydds-förbundet och Svenska Röda Korset) — i viss mån även av annan personal; samt 5) anordnande av skyddsrum i vissa statens fastigheter.

Därjämte bidrager staten i den mån beviljade anslag förslå med $\frac{2}{3}$ av kostnaderna för av kommunerna anordnade skyddsrum (dock endast i äldre byggnader), i främsta rummet sådana för den lokala luftskyddsledningen och annan aktiv personal samt för hjälpplatser och offentliga skyddsrum.

Kommunernas medverkan vid luftskyddets planläggning är obligatorisk. Det måste förutsättas, att kommunerna med hänsyn till det ansvar för civilbefolkningens skydd och säkerhet, som åvilar dem, skola i sin mån bidra till att fullständiga de åtgärder, som staten bekostat, så långt detta kan ske utan att kommunerna oskäligt betungas. Åtgärder, som härmed avses, äro i huvudsak följande:

1) anordningar för alarmering inom kommunala företag och inrättningar m. m.; 2) mörklägningsanordningar (inskränkt belysning och mörklägning); 3) anordningar för inrättande av skyddsrum för luftskyddets ledning och aktiv personal samt för hjälpplatser; 4) anordningar för driftspersonalens skydd vid tekniska verk och andra kommunala företag och inrättningar (bl. a. genom anordnande av skyddsrum); 5) tekniska skydds- och reservanordningar för driften vid vatten-, gas- och elektricitetsverk; 6) förstärkning av brandberedskapen och åtgärder för vattentillgångens säkerställande samt 7) utbildning och utrustning av luftskyddets aktiva personal i den mån staten icke sörjer här för.

För ägare eller innehavare av egendom gälla i tillämpliga delar vad ovan sagts beträffande kommunernas medverkan.

Allmänt luftskydd.

Förutsättningen för att det militära luftförsvaret och det civila luftskyddet skola kunna fullgöra vad på dem ankommer vid ett fientligt luftanfall är, att luftbevakningen och dess alarmeringstjänst fungerar. Vad det civila luftskyddet beträffar, måste civilbefolkningen direkt varskos.

Meddelanden rörande flygverksamheten, som inkommit till luftbevakningscentralen, sammanställas och larmmeddelande sändes telefonledes till telefonstationer, alarmeringscentraler m. fl., vilka vidarebefordra meddelandet inom de olika orterna. Lokalalarmering meddelas dels per telefon och dels medelst sirener och andra akustiska signalmedel. Sirenalarm kan fullständigas med optiska signalmedel.

Av de olika larmmeddelandena beröres allmänheten endast av meddelandena »flyglarm» och »faran över».

Flyglarm gives till och inom orter (luftskyddsområden), vilka kunna vänta flyganfall inom 10 minuter. »Flyglarm» meddelas per telefon eller såsom sirenalarm, »Faran över» meddelas allmänheten exempelvis genom signaler från automobil, som framföres genom det alarmerade området.

Åtgärder i syfte att försvara fiendens orientering kunna vara mörklägning, dimbeläggning, skenanläggningar och maskering.

Den viktigaste av dessa är *mörklägning*, som är nödvändig, därest verkliga fiendens flygning fram mot ort, som kan utgöra anfalls mål, skall försvåras. Mörklägningen omfattar åtgärder beträffande innerbelysning, ytterbelysning och kommunikationsbelysning. För att mörklägningen skall bliva effektiv, erfordras ovillkorlig efterlevnad av givna bestämmelser.

Innerbelysningen skall hela den tid, luftskyddstillstånd varar, hållas fullständig avskärmat utåt. Där risk finnes, att ljussken uttränger vid öppnande av en innerdörr, skall innanför densamma anordnas s. k. ljussluss, vilken ordnas antingen genom att belysningen i lokalen närmast ytterdörren dämpas och starkt avskämmas eller genom att närmast ytterdörren uppsätts draperier, skärmväggar el. dyl. Fönster böra avskämmas genom ogenomskinliga förhängen, rullgardiner, wellpapp eller skärmar.

För vidtagande av avskärningsanordningarna ansvarar: beträffande bostad, affär, kontor, verkstad m. m. innehavaren, även om denne icke är ägare till fastigheten, samt beträffande portar, trappuppgångar, kallare, vindar o. dyl. fastighetsägaren.

Ytterbelysningen kan antingen vara ordnad såsom inskränkt belysning eller såsom fullständig mörklägning.

Vid *inskränkt belysning* hålles gatubelysningen och annan belysning utomhus tänd i den utsträckning, som med hänsyn till ordning och säkerhet prövas oundgängligen erforderlig, varjämte lampor, som tjäna till vägledning, bl. a. för uppsökande av skyddsrum och hjälpplatser, hållas tända. All annan belysning utomhus skall vid luftskyddstillstånd hållas släckt.

Vid *fullständig mörklägning* må endast lampor, som tjäna till vägledning för uppsökandet av skyddsrum och hjälpplatser samt för luftskyddstjänstens säkerställande i övrigt hållas tända.

I för flyganfall utsatta orter måste utrymningsfrågan beaktas. Man skiljer därvid mellan utrymning av luftskyddsart, permanent utrymning, och utrymning av fabrik, affärshus, större bostadskomplex o. dyl., tillfällig utrymning.

Permanent utrymning företages vid anbefallande av luftskyddstillstånd och består därefter, så länge luftskyddstillståndet varar. Den kommer självfallet att begränsas till särskilt hotade områden, såsom fästningar, större städer samt luftskyddsorter, som hysa för folkförsörjningen och försvarsbetskap betydelsefulla industrier. I första hand måste barn under 15 år jämte flertalet av deras mödrar, personer över 65 år samt alla flyttbara sjuka personer bli föremål för den permanenta utrymningen. Utrymningsproblemet måste redan i fredstid av myndigheterna noga planläggas, varvid inkvarteringsområden bestämmas.

Tillfällig utrymning företages på signalen flyglarm och varar till dess faran är över. Planläggningen härför bör ske redan i fredstid och i samband med uppgörande av luftskyddsplaner i övrigt för ifrågavarande skyddsobjekt.

De *byggnadstekniska åtgärderna* med hänsyn till luftanfall äro lämpligt konstruktionsätt för nybyggnader (ombyggnader) samt inrättandet av skyddsrum.

Vid *konstruktionsättet* måste hänsyn tagas till såväl brisansbomber som brandbomber. De flesta städer och samhällen i landet äro till övervägande del bebyggda med trähus och som följd därav i hög grad sårbara för anfall med brandbomber. Då därtill även på stenhus takkonstruktionerna så gott som undantagslöst bestå av trä, innebära brandbomberna även för dessa byggnader en allvarlig fara. Åtgärderna böra därför inriktas på ett sådant utförande av det översta bjälklaget, att brandbomberna icke förmå att slå igenom detsamma. I äldre byggnader böra vindskontorsväggar av bräder borttagas och ersättas med väggar av metalltråsnät. Om möjligt bör oskyddat träbjälklag förses med brandbotten.

*Skyddsrum*s inrättande anses vara en av de viktigaste åtgärderna för civilbefolkningens skydd mot luftanfall. Beredande av fullständigt skydd mot fullträffar av tyngre bomber, *fullträffsäkra skyddsrum*, medföra betydande kostnader. Det torde emellertid i regel räcka med att anordna skyddsrum, som skydda mot instörtande eller kringkastade byggnadsdelar, bombsplitter samt stridsgaser. Sådana lokaler benämnas *normalskyddsrum*.

Där det icke gives möjlighet att anordna skyddsrum, kunna istället skyddsvärn och skärmskydd anordnas.

Luftskyddsinspektionen tillhandagår på begäran med råd och upplysningar samt granskning av förslag till såväl skyddsrumsanläggningar som andra byggnadstekniska åtgärder för luftskydd.

Vid flyganfall mot en ort kunna stora krav att ställas på *ordningstjänsten* och därmed på polismyndigheterna. Särskilt viktigt är, att bestämmelser för belysning, vakthållning, trafik och avspärning utfärdas. Härigenom kan panik lättare undvikas. Luftskyddsledningen inom en ort måste vidare genom en säker och snabb observationstjänst hålla sig underrättad om inträffade skador.

För att ordningstjänsten skall kunna fungera vid luftskyddstillstånd kräves en förstärkning av poliskåren. Det är därför nödvändigt, att särskilda beredskapsstyrkor redan i fredstid organiseras.

Brandtjänstens organiserande och förberedande är ett synnerligen viktigt kapitel. Det måste befaras, att genom bombfällning massor av eldsvådor kunna uppstå. Brandbombernas antändningsförmåga är stor och det är därför nödvändigt att snabbast möjligt upptäcka och oskadliggöra varje falld brandbomb. Även minbomber kunna indirekt föranleda eldsvådor.

Det är därför nödvändigt att under luftskyddstillstånd öka brandberedskapen i mycket stor utsträckning, dels genom förstärkning av det ordinarie brandväsendet både vad avser personal och materiel, dels genom organiserande och utbildande av särskilda *husbrandvakter* för större byggnader eller grupper av mindre byggnader. Husbrandvakterna tillhöra hemskyddet och behandlas närmare under det enskilda luftskyddet.

Den tyvärr alltför ofta användningen av kemiska stridsmedel gör, att skydd mot *stridsgaser* måste ordnas. Utöver gassäkra skyddsrum och skyddsutrustning krävas härför särskilda avdelningar för gaspanning, sanering och avgasning.

*Röjnings-, räddnings- och reparations-*tjänst måste redan i fredstid planläggas och delvis även förberedas.

Ett antal hus måste befaras komma att instörtas efter ett luftanfall genom verkningar av minbomber och eldsvådor. *Avdelningar för röjnings- och räddningstjänst* skola då finnas med uppgift att utföra utgrävnings-, uppröjnings- och uppstötningsarbeten samt med uppgift att rädda och omhändertaga de genom husras instängda.

Att leverans av vatten, gas och elektrisk ström kan ostört pågå under ett luftanfall är av en betydelse, som icke kräver närmare utläggning. Skador å anläggningar härför kunna emellertid lätt uppkomma vid luftanfall. Skall ett snabbt avhjälpande av uppkomna skador kunna ske, måste de kommunala verken hålla en *ökad beredskap för reparations-*tjänst.

Sjukvårdstjänsten kräver en alldeles särskild uppmärksamhet. Den s. k. första hjälpen skall kunna lämnas av personal tillhörande det enskilda luftskyddet. För de skadades omhändertagande och undanförande måste finnas sjuktransportavdelningar. Vidare kräves personal, som kan lämna de skadade vård. Ett antal väl skyddade hjälpplatser måste upprättas, där den första behandling och även avgasning kan erhållas. Därjämte måste provisoriska sjukhus upprättas. Organisationen beträffande den allmänna sjukvårdstjänsten får självfallet bygga på redan i fred befintliga sjukvårdsanstalter,

Industriluftskydd.

Industriföretag få befaras att bli särskilt begärliga mål för flyganfall.

Vid en industris skyddande gäller det icke enbart att skydda liv, byggnader och materiel, utan här tillkommer även något abstrakt, själva produktionen. Denna måste skyddas, ty produk-

tionen är basen för företagets ekonomi och därigenom även för försörjnings- och krigshushållningsproblemet i stort inom landet. Vid ett industriluftskydds ordnande måste därför vidtagas åtgärder, som utöver åtgärder för att bereda skydd för liv och egendom även säkerställa ostörd drift i möjligaste mån. Det är naturligtvis klart, att även industriföretag vid behov kunna påräkna hjälp och ingripande från det allmänna luftskyddets organ. För industriföretagen är det emellertid ofrånkomligt, att de själva dessutom måste vidtaga åtgärder i luftskydds-syfte.

Huru luftskyddsplanen i detalj skall se ut, beror på företagens art och omfattning. En luftskyddsledare skall emellertid alltid finnas. Alarmeringsanordningar skola finnas och för märkläggning skall noga planeras. Maskeringsarbeten och skenläggningar kunna bidra till försvärande av fiendliga flygares orientering. Nybyggnader förläggas och utföras så, att desamma bliva så litet som möjligt skönjbara från luften. Av den personal, som man vet stannar kvar vid företaget vid en mobilisering, skola erforderliga hjälpavdelningar organiseras, exempelvis brandtjänst-, gästjänst-, röjnings- och sjukvårdsavdelningar. Vidare bör övervägas möjligheten att anordna skyddsrum; helst böra dylika redan i fredstid anordnas. Utrymningsfrågan skall planläggas.

Åtgärder, som i fredstid göras för luftskyddets ordnande och förberedande vid ett industriföretag, komma säkerligen att bliva av stort värde icke minst ur moralisk synpunkt. Folket får en känsla av, att företagens ledning tänkt på deras trygghet. Följden kommer med all säkerhet att bliva en bättre anda på arbetsplatsen, ökad arbetsglädje och till följd därav oftast ett bättre arbetsresultat.

Enskilt luftskydd.

Ett luftanfall kan nå det egna hemmet och träffa envar, ung eller gammal, man eller kvinna. Det enskilda luftskyddet är först och främst att betrakta som ett skydd för hemmen, ett hemskydd. Alla hava därför också intresse av att detta skydd blir effektivt och skall så kunna bliva fallet, måste en förberedelse redan i fredstid vara gjord.

En av det enskilda luftskyddets uppgifter är att sprida *upplysning* om luftanfall och luftskydd och den enskildes skyldigheter därvid till alla och envar. Den psykiska pårestningen blir störst, om anfallet träffar en befolkning, som icke är förberedd. Det är då panik uppkommer, som är en av de största faror vid luftanfall. Var och en måste veta, vad ett luftanfall kan innebära och hur man skall skydda sig däremot. Luftskyddets effektivitet stiger, ju större kunskaperna i dessa frågor äro.

Upplysning enbart räcker emellertid icke. Det är även nödvändigt med *organisation* och *utbildning*. Det måste tyvärr befaras, att även om ett allmänt luftskydd är väl organiserat, detta dock icke kan medhindra att förhindra och avhjälpa alla verkningar av ett luftanfall. Massfällning av brandbomber kan

befaras och masseldsvådor kunna uppstå. Då det gäller att skydda den enskilda fastigheten och det egna hemmet, måste det första ingripandet ske genom *frivilligt organiserade och utbildade avdelningar*. Dylika hemskyddsavdelningar måste finnas inom varje större fastighet, eller för mindre fastigheter för två eller flera gemensamt, inom alla orter, som kunna befaras luftanfall. Hemskydd har till uppgift att inom de olika fastigheterna ingripa mot brandbomber, bringa den första hjälpen åt gasskadade och sårade, övervaka ordning inom fastighet(erna) och dess skyddsrum samt hålla samband med det allmänna luftskyddets ledning och organ.

Ett *hemskydd* kan t. ex. bestå av en hemskyddsledare, en ordonnans, en ordningsman för fastigheten och för där i eventuellt befintligt skyddsrum, en brandvakt om minst tre personer och någon sjukvårdskunnig personal.

Till *hemskyddsledare* skall uttagas inom fastigheten bosatt person med goda befälegenskaper och som är villig att undergå erforderlig utbildning. Under luftskyddsstillstånd utöver han ledningen av hemskyddet, anskaffar nödig utrustning, uttager och ombesörjer övning av i hemskyddet ingående personal m. m.

Det centrala i hemskyddet är *husbrandvakten*. Brandpersonalen bör vara något brandutbildad. Därest fastigheternas storlek och antal därtill giva anledning, utbygges den för fastigheten gemensamma husbrandvakten till att omfatta två eller flera brandpatruller, vardera bestående av minst tre personer.

För det enskilda luftskyddet inom större affärsföretag och inrättningar får hemskyddet organiseras enligt samma grunder, som ovan angivits för industriluftskyddet.

För närbelägna hemskydd bör överenskommelse vara träffad om ömsesidigt bistånd vid behov och å större luftskyddsorter kan det vara lämpligt att sammanföra de olika hemskydden i grupper för gemensamt uppträdande under enhetlig ledning.

Luftskyddschef prövar och avgör i sista hand, vilka fastigheter, som skola organisera eget hemskydd och vilka som skola organisera gemensamt. Likaså prövar och avgör luftskyddschef, huruvida hemskydden i organisatoriskt avseende samordnas i grupper, distrikt o. dyl. De av frivilliga organisationer (luftskydds förening) uppgjorda planerna för hemskydden skola därför underställas luftskyddschefen för granskning och fastställelse.

I *byggnadstekniskt* hänseende bör av den enskilde, såsom tidigare under det allmänna luftskyddet framhållits, likaledes i fredstid vidtagas åtgärder för den egna fastigheten med hänsyn till luftskyddet.

Vid bombanfall är faran för vindselds-vådor utomordentligt stor. En brandbomb beräknas genomslå ett yttertak, därest detta icke är förstärkt. Bomben blir sedan liggande på vindsgolvet. Är då detta golv brandsäkert och avbalkningen mellan de olika vindsgarderoberna av ståltråd, är risken för eldsvåda mindre. En nödvändig åtgärd beträffande vindarna är också att rensa bort allt skräp, som tyvärr brukar samlas på en vind. Erfarenheter från vissa håll i utlandet, där skyldigheten att ordna på vindarna reglerats på laglig väg, giva vid handen, att

antalet vindseldsvådor nedgått med 40% nu i fred, sedan ordningen på vindarna bättrats. Det är sålunda en sak att tänka på för våra försäkringsbolag och fastighetsägare.

Det enda sättet att åstadkomma *kollektivt skydd* för invånarna i en fastighet är att anordna *skyddsrum*, provisoriska sådana eller normalskyddsrum, som tidigare omnämnts under det allmänna luftskyddet. Härigenom vinnes skydd icke endast mot bombsplitter och husets instörtande utan även mot verkningarna av stridsgas. För dem, som vid luftskyddstillstånd beräknas kvarbo i fastigheterna bör därför skyddsrum anordnas, om skydd icke kan erhållas i omgivande terräng.

Hemskyddets aktiva personal förses på statens bekostnad med *nödig gasskyddsutrustning*. Beträffande frågan om anskaffning av gasmasker för den passiva befolkningen såges i Luftskyddsinspektionens allmänna anvisningar nr 1, att dylik anskaffning bör uppmantras. Detta bör särskilt ske med avseende å fastighets invånare, som icke äga tillgång till skyddsrum utan måste söka sin tillflykt i omgivande terräng.

Utbildning av luftskyddspersonal bedrivs av Luftskyddsinspektionen, av Svenska Röda Korset och av Riksluftskyddsförbundet.

Luftskyddsinspektionen utbildar vid en fortlöpande luftskyddsskola i Stockholm luftskyddschefer, brandchefer, industriluftskyddsledare m. fl. Svenska Röda Korset utbildar personal i sjukvårds- och transporttjänst. Riksluftskyddsförbundet svarar i första hand för utbildning av det enskilda luftskyddets personal.

Riksluftskyddsförbundet och dess verksamhet.

Riksluftskyddsförbundet bildades i överensstämmelse med statsmakternas direktiv i samband med 1937 års luftskyddslagstiftning för att det frivilliga luftskyddet skulle få en riksorganisation. För varje län skall finnas länsförbund under riksorganisationen, och inom varje luftskyddsart skall bildas lokalförening för luftskyddet.

För Riksluftskyddsförbundets verksamhet lämnas anvisningar av Luftskyddsinspektionen.

Riksluftskyddsförbundet har alltsedan sin start bedrivit en livlig *upplysningsverksamhet*. Förbundets tidskrift »Flyglarm» är i första hand organ för upplysningsverksamheten. Genom föredrag och artiklar i dagspressen har förbundet vidare sökt sprida upplysning rörande luftskydd.

Vad *organisationsarbetet* inom luftskyddsarterna beträffar skall luftskyddsförening i samråd med luftskyddschefen få till stånd en indelning av orten med hänsyn till luftskyddet. Inom visst område, stadsdel o. s. v. skall fastslås vilka hemskydd, som erfordras samt huru dessa skola vara sammansatta.

Sedan ortens indelning m. m. sålunda blivit fastställd, gäller det att omedelbart söka uttaga erforderligt antal personer för utbildning.

Den *utbildningsverksamhet*, som Riksluftskyddsförbundet centralt bedriver, avser utbildning av chefinstruktörer och instruktörer,

vilka sedan inom länsförbund respektive lokalföreningar skola kunna handhava utbildningen av den aktiva personalen inom hemskydden och i den mån det påfordras och verksamheten det möjliggör även inom allmänt och industriluftskydd.

Inom de olika luftskyddsarterna och lokalföreningarna skola sedan med hjälp och under överinseende av vederbörligt länsförbunds chefinstruktör de olika instruktörerna leda utbildningen av den aktiva hemskydds(industri-)personalen. Denna utbildningsverksamhet skall omfatta utbildningskurser för brandmanskap, hemskyddsledare, ordonnanser, ordningspersonal och sjukvårdspersonal.

Utbildningen av brandmanskap (män, kvinnor) bör härvid komma i första rummet dels på grund av sin betydelse och dels på grund av att denna utbildningsgren är lättast att få igång inom de olika orterna genom samarbete med de lokala brandkårerna.

Genom samarbete med de lokala rödakorsorganisationerna kan utbildning i sjukvårdstjänst erhållas.

Vilka skola nu uttagas och utbildas för detta hemskydd?

Vid en mobilisering kommer en stor del av männen att kallas in under fanorna eller att erhålla andra uppgifter. I åtminstone vissa orter kommer vidare en del av befolkningen att utrymma orten. Den del, som skall utbildas, bör sålunda helst bestå av sådana personer, som, då det gäller, verkligen kunna disponeras. Disponibla äro ungdom och kvinnor samt män, som icke komma att mobiliseras. Med största sannolikhet kommer en stor del av hemskyddsuppgifterna att få åvila kvinnorna. Det beräknas att 60—70% av uppgifterna skola falla på kvinnornas lott. Unga flickor och pojkar lämpa sig även väl för denna hemskyddstjänst.

Överallt ute i Europas länder har detta arbetsfördelningsläge insetts och överallt pågår nu ett energiskt arbete för att söka skapa ett effektivt luftskydd till mycket stor del baserat på kvinnornas insats. I utlandet är därtill undervisning i luftskydd i skolorna obligatoriskt på flera håll.

För att kunna lösa den viktiga uppgift, som åvilar det frivilliga luftskyddsarbetet i vårt land kräves, att arbetet med upplysning och utbildning uppdelas på mindre enheter men under gemensam ledning av Riksluftskyddsförbundet. Ingen kan stå likgiltig inför denna uppgift. Icke endast Riksluftskyddsförbundet utan även statsmakterna förvänta, att den frivilliga luftskyddsorganisationen skall växa ut till att omfatta och ena hela folket oberoende av ålder och oberoende av politisk åskådning.

I bästa fall få vi hoppas att våra förberedelser till värn och skydd aldrig skola behöva utnyttjas. Det råder dock inget tvivel om, att därest vi genom det civila luftskyddet fullständiga våra övriga försvarsåtgärder, vi med tillförsikt även kunna se svåra tider an.

Ernst Löfgren.

1939 års marknader.

Beteckningar.

† betecknar de frimarknader, å vilka Kungl. Maj:ts Befallningshavande uppgivit betydligare kreaturshandel äga rum. (kr. m.) betecknar marknader, som äro avsedda allenast för handel med kreatur, lantmannavaror och alster av inhemsk husslöjd.

Länen, inom vilka marknaderna å landet hållas, äro så förkortade:

Gtö. Göteborgs.	Krs. Kristianstads.	Vbt. Västerbottens.
Hal. Hallands.	Nbt. Norrbottens.	Vml. Värmlands.
Jkp. Jönköpings.	Sdm. Södermanlands.	Ävb. Älvsborgs.
Jtl. Jämtlands.	Skb. Skaraborgs.	Ögl. Östergötlands.
Klm. Kalmar.		Örb. Örebro.
Krb. Kronobergs.		

Januari.

Brälånda järnvägsstation (häst- o. kr. m.), Ävb. den 4	Filipstad (häst- o. kr. m.) 11 Karlstad (häst- o. kr. m.) 19 Lycksele, Vbt. 12—14	Säffle köping (häst- o. kr. m.), Vml. 10 Örebro † 25—27

Februari.

Arjeplog, Nbt. den. 0—11	Jokkmokk, Nbt. 2—3	Växjö (skinn- o. kr. m.) 15—16
Hova (kr. m.), Skb. 3	Uppsala (häst- o. kr. m.) 7	

Mars.

Eskilstuna (hästmarkn.) den 31	Lycksele, Vbt. 2—4	Nybro (hästmarkn.) ... 30
Falköping 23	Mahult (kr. m.), Hal. ... 10	Skara (häst- o. kr. m.) 13
Gölingstorp, Ävb. 22	Mariestad (kr. m.) ... 15	Timmersdala (kr. m.), Skb. 17
Lidköping (kr. m.) ... 14	Moholms järnvägsstation (kr. m.), Skb. ... 8	Vara köping (häst- markn.), Skb. 8
Ljungby (kr. m.) 9	Nossebro (häst- o. kr. m.), Skb. 29	Östersund (kr. m.) 8—11
Lund (häst- o. kr. m.) 29		

April.

Aneby järnvägsstation (kr. m.), Jkp. den 21	Gnesta (häst- o. kr. m.), Sdm. 4	Kristinehamn (häst- o. kr. m.) 12
Arvika (häst- o. kr. m.) 6	Gränna (kr. m.) 26	Lamhult (kr. m.), Krb. 12
Askersund (kr. m.) ... 19	Gråstorp (kr. m.), Skb. 5	Lerbäck (kr. m.), Örb. 4
Brälånda järnvägsstation (häst- o. kr. m.), Ävb. 26	Gunnarp (kr. m.), Hal. 21	Linköping (häst- o. re- tion) 13
Burseryd (kr. m.), Jkp. 23	Götene (kr. m.), Skb. 14	Långaryd (kr. m.), Jkp. 5
Figeholm (kr. m.), Klm. 21	Hjå (kr. m.) 18	Melleruds köping (häst- o. kr. m.), Ävb. 1
	Kalmar (hästmarkn.) .. 5	Motala (häst- o. kr. m.) 6
	Karlstad (häst- o. kr. m.) 28	

Mölltorp (kr. m.), Skb. 19	Skällared i Älekulla soeken (kr. m.), Ävb. 20	Tranomo, Ävb. 20
Mörbylånga (kr. m.), Klm. 1	Skänninge (hästmarkn.) 14	Tranås (kr. m.) 28
Norrköping (hästmarkn.) 18	Skövde † 4—5	Trådet (kr. m.), Ävb. ... 12
Näshult (kr. m.), Jkp. 13	Stoockaryd (kr. m.), Jkp. 18	Töreboda (häst- o. kr. m.), Skb. 13
Nässjö (kr. m.) 14	Strängsered (kr. m.), Ävb. 14	Varberg (kr. m.) 5
Nöttja Algutsgård (kr. m.), Krb. 14	Svenlunga, Ävb. 13	Vegby (kr. m.), Ävb. ... 19
Rabbalshede (häst- markn.), Gtö. 13	Säffle köping (häst- o. kr. m.), Vml. 4	Vislanda (kr. m.), Krb. 27
Ramkvilla (kr. m.), Jkp. 5	Ryd (kr. m.), Krb. 28	Vittsjö (kr. m.), Krs. ... 12
Ryd (kr. m.), Krb. 28	Rydaholm (kr. m.), Skb. 20	Västerås (hästmarkn.) 15
Rydaholm (kr. m.), Skb. 20	Sandhems järnvägsstation (kr. m.), Skb. ... 13	Ämlå (kr. m.) 22
Skillingaryd (kr. m.), Jkp. 12	Tidholm (häst- o. kr. m.) 12	Ås (kr. m.), Jkp. 4
	Torsås muntelpalsam- hälle (hästmarkn.), Klm. 4	Åtvidaberg (kr. m.), Ögl. 4
	Torup (kr. m.), Hal. ... 20	Örebro (häst- o. kr. m.) 5
		Österbymo (kr. m.), Ögl. 27

Maj.

Eksjö (kr. m.) ... den 10	Moheda (kr. m.), Krb. ... 3	Ulricehamn (kr. m.) .. 16
Jönköping (kr. m.) 25		

Juni.

Algutrum †, Klm. den 29	Järnforsen (kr. m.), Klm. 14	Vireda (kr. m.), Jkp. ... 6
Bodafors (kr. m.), Jkp. 9	Ljungby (kr. m.) 29	Våxtorps by (kr. m.), Hal. 2
Borgholm (kr. m.) ... 27	Sandhems järnvägssta- tion (kr. m.), Skb. ... 2	Värnamo (kr. m.) 13
Broby †, Krs. 2	Skara (häst- o. kr. m.) 10	Växjö (kr. m.) 14
Eriksmåla (kr. m.), Krb. 20	Gislaved (kr. m.), Jkp. 7	
Gislaved (kr. m.), Jkp. 7		

Juli.

Kivik †, Krs. den 25	Svenlunga (kr. m.), Ävb. 5

Augusti.

Askersund (kr. m.) den 30	Moheda (kr. m.), Krb. ... 3	Unnaryd i Mohäråd †, Jkp. 4
Bodafors (kr. m.), Jkp. 3	Nossebro (häst- o. kr. m.), Skb. 30	Vetlanda (kr. m.) 13
Dådesjö (kr. m.), Krb. 23	Nybro (hästmarkn.) ... 31	Virserums by (kr. m.), Klm. 10
Gråstorp (kr. m.), Skb. 3	Rabbalshede (häst- markn.), Gtö. 24	Vrigstad †, Jkp. 11
Ingatorp (kr. m.), Jkp. 16	Rockneby (kr. m.), Klm. 17	Åseda (häst- o. kr. m.), Krb. 10
Lamhult (kr. m.), Krb. 17	Skänninge † 10—11	Åtvidaberg (kr. m.), Ögl. 29
Löttorps järnvägsstation (häst- o. kr. m.), Klm. 15		

September.

Adelöv †, Jkp. den 7	Falkenberg (hästmarkn.) 20	Ljungby (kr. m.) 27
Aneby järnvägsstation (kr. m.), Jkp. 26	Figeholm (kr. m.), Klm. 22	Lommaryd †, Jkp. 13
Borgholm (kr. m.) 7	Filipstad (häst- o. kr. m.) 13	Långaryd (kr. m.), Jkp. 14
Broby †, Krs. 8	Forsrum (kr. m.), Jkp. 1	Mahult (kr. m.), Hal. ... 8
Brälånda järnvägssta- tion (häst- o. kr. m.), Ävb. 27	Gislaved (kr. m.), Jkp. 6	Mariestad (kr. m.) 27
Eriksmåla (kr. m.), Krb. 5	Gunnarp (kr. m.), Hal. 21	Markaryd (kr. m.), Krb. 28
Eskilstuna (hästmarkn.) 29	Gölingstorp, Ävb. 20	Moholms järnvägssta- tion (kr. m.), Skb. ... 13
	Hova (kr. m.), Skb. 9	Motala (häst- o. kr. m.) 23
	Kalmar (hästmarkn.) .. 8	Nora (kr. m.) 1
	Linköping (hästmarkn.) 12	

Norrköping(hästmarkn.)19
Nottebäcks Nöbbeléd
(kr. m.), Krb. 7
Nåshult †, Jkp. 8
Nässjö (kr. m.) 22
Ryd (kr. m.), Krb. 20
Rydaholm (kr. m.), Jkp. 19
Sjövende (kr. m.), Hal. 19
Skövde (remontmarkn.) 22
Stockaryd (kr. m.), Jkp. 20
Svenljunga, Ävb. 13

Torsås municiepal-sam-hälle(hästmarkn.),Klm.5
Torsö (kr. m.), Skb.... 7
Tranemo, Ävb. 14
Tranås (kr. m.) 29
Töreboda (häst- o. kr. m.), Skb. 14
Vara köping (häst- markn.), Skb. 13
Virserums by (kr. m.), Klm. 15

Vislanda (kr. m.), Krb. 19
Vrå (kr. m.), Krb. 29
Våxtorps by (kr. m.), Hal. 1
Värnamo (kr. m.) 5
Västerås (häst- o. re- montmarkn.) 16
Ärjäng (häst- o. kr. m.), Vml. 20
Österbymo (kr. m.), Ögl. 28
Östersund (kr. m.)... 6-9

Oktober.

Algutsum (kr. m.), Klm. den 6
Asby (kr. m.), Ögl. 10
Bellö mo, Jkp. 6
Burseryd (kr. m.), Jkp. 13
Dädesjö (kr. m.), Krb. 20
Edsbergs Sanna (kr. m.), Örb. 3
Eksjö (kr. m.) 10
Falköping † 21
Getterum (kr. m.), Klm. 11
Gnesta (häst- o. kr. m.), Sdm. 3
Gränna (kr. m.) 25
Grästorp (kr. m.), Skb. 25
Gütene (kr. m.), Skb. 18
Hallsberg (kr. m.), Örb. 6
Halmstad (kr. m.) 11
Hjo (kr. m.) 20
Hultsfred (kr. m.), Klm. 4
Järnforsen (kr. m.), Klm. 13
Jönköping (kr. m.) 19
Kristinehamn (kr. m.) 11
Lamhult (kr. m.), Krb. 19
Lidköping (kr. m.) 19

Linneryd (kr. m.), Krb. 3
Malmbäcks järnvägs- station (kr. m.), Jkp. 11
Melleruds köping (häst- o. kr. m.), Ävb. 7
Moheå (kr. m.), Krb. 6
Mälilla (kr. m.), Klm. 18
Mölltorp (kr. m.), Skb. 14
Mönsterås (kr. m.), Klm. 5
Nöttja Algutsgård (kr. m.), Krb. 3
Ramkvilla (kr. m.), Jkp. 12
Sandhems järnvägssta- tion (kr. m.), Skb. 13
Skara (häst- o. kr. m.) 27
Skillingaryd (kr. m.), Jkp. 4
Skällared i Ålekulla socken (kr. m.), Ävb. 19
Skänninge (häst- o. re- montmarkn.) 6
Skövde † 18-19
Strängersed (kr. m.), Ävb. 13
Tidaholm (häst- o. kr. m.) 11
Tidan (kr. m.), Skb. 4

Timmersdala (kr. m.), Skb. 26
Torup (kr. m.), Hal. ... 13
Tridred (kr. m.), Ävb. 24
Töreboda (häst- o. kr. m.), Skb. 12
Ulrichehamn (kr. m.) ... 4
Ulrika (kr. m.), Ögl. ... 3
Unnaryd i Mo härad †, Jkp. 17
Uppsala (kr. m.) 10
Varberg (kr. m.) 4
Vegby (kr. m.), Ävb. 26
Vetlanda (kr. m.) 27
Vireda †, Jkp. 3
Vittsjö (kr. m.), Krs. 12
Väring (kr. m.), Skb. 17
Växjö (kr. m.) 18
Ämål (kr. m.) 14
Ås (kr. m.), Jkp. 5
Åseda (häst- o. kr. m.), Krb. 10
Örebro (häst- o. kr. m.) 4

November.

Arvika(häst-o.kr.m.)den 2
Ingatorp (kr. m.), Jkp. 1
Karlstad (häst- o. kr. m.) 30
Kristdala (kr. m.), Klm. 3

Mörbylånga (kr. m.), Klm. 29
Säfte köping (häst- o. kr. m.), Vml. 1

Vrigstaf †, Jkp. 8
Överby i Udenäs soc- ken (kr. m.), Skb. 1

Postunderrättelser.

Taxeringstabell för inrikes postförsändelser.

Brev		Blindskrift	
högsta vikt: 500 g		högsta vikt: 5 kg	
» mått: 45×30×5 cm		» mått = Trycksaker	
högst 20 g	10 öre	100 g	5 öre
» 125 »	20 »	250 »	15 »
» 250 »	30 »	500 »	25 »
» 500 »	40 »	övriga	60 »
Brevkort		Postförsökort	
högsta mått: 15×10,5 cm		med postan- visning	
minsta » : 10×7 »		med inbetal- ningskort	
enkla	10 öre	kr.	öre
med betalt svar	20 »	5	15
		50	25
		100	35
		250	45
		500	55
		750	65
		1,000	75
		öre	öre
		15	25
		25	35
		35	45
		45	55
		55	65
		65	75
		75	85
		85	95
		95	105
		105	115
		115	125
		125	135
		135	145
		145	155
		155	165
		165	175
		175	185
		185	195
		195	205
		205	215
		215	225
		225	235
		235	245
		245	255
		255	265
		265	275
		275	285
		285	295
		295	305
		305	315
		315	325
		325	335
		335	345
		345	355
		355	365
		365	375
		375	385
		385	395
		395	405
		405	415
		415	425
		425	435
		435	445
		445	455
		455	465
		465	475
		475	485
		485	495
		495	505
		505	515
		515	525
		525	535
		535	545
		545	555
		555	565
		565	575
		575	585
		585	595
		595	605
		605	615
		615	625
		625	635
		635	645
		645	655
		655	665
		665	675
		675	685
		685	695
		695	705
		705	715
		715	725
		725	735
		735	745
		745	755
		755	765
		765	775
		775	785
		785	795
		795	805
		805	815
		815	825
		825	835
		835	845
		845	855
		855	865
		865	875
		875	885
		885	895
		895	905
		905	915
		915	925
		925	935
		935	945
		945	955
		955	965
		965	975
		975	985
		985	995
		995	1005
		1005	1015
		1015	1025
		1025	1035
		1035	1045
		1045	1055
		1055	1065
		1065	1075
		1075	1085
		1085	1095
		1095	1105
		1105	1115
		1115	1125
		1125	1135
		1135	1145
		1145	1155
		1155	1165
		1165	1175
		1175	1185
		1185	1195
		1195	1205
		1205	1215
		1215	1225
		1225	1235
		1235	1245
		1245	1255
		1255	1265
		1265	1275
		1275	1285
		1285	1295
		1295	1305
		1305	1315
		1315	1325
		1325	1335
		1335	1345
		1345	1355
		1355	1365
		1365	1375
		1375	1385
		1385	1395
		1395	1405
		1405	1415
		1415	1425
		1425	1435
		1435	1445
		1445	1455
		1455	1465
		1465	1475
		1475	1485
		1485	1495
		1495	1505
		1505	1515
		1515	1525
		1525	1535
		1535	1545
		1545	1555
		1555	1565
		1565	1575
		1575	1585
		1585	1595
		1595	1605
		1605	1615
		1615	1625
		1625	1635
		1635	1645
		1645	1655
		1655	1665
		1665	1675
		1675	1685
		1685	1695
		1695	1705
		1705	1715
		1715	1725
		1725	1735
		1735	1745
		1745	1755
		1755	1765
		1765	1775
		1775	1785
		1785	1795
		1795	1805
		1805	1815
		1815	1825
		1825	1835
		1835	1845
		1845	1855
		1855	1865
		1865	1875
		1875	1885
		1885	1895
		1895	1905
		1905	1915
		1915	1925
		1925	1935
		1935	1945
		1945	1955
		1955	1965
		1965	1975
		1975	1985
		1985	1995
		1995	2005
		2005	2015
		2015	2025
		2025	2035
		2035	2045
		2045	2055
		2055	2065
		2065	2075
		2075	2085
		2085	2095
		2095	2105
		2105	2115
		2115	2125
		2125	2135
		2135	2145
		2145	2155
		2155	2165
		2165	2175
		2175	2185
		2185	2195
		2195	2205
		2205	2215
		2215	2225
		2225	2235
		2235	2245
		2245	2255
		2255	2265
		2265	2275
		2275	2285
		2285	2295
		2295	2305
		2305	2315
		2315	2325
		2325	2335
		2335	2345
		2345	2355
		2355	2365
		2365	2375
		2375	2385
		2385	2395
		2395	2405
		2405	2415
		2415	2425
		2425	2435
		2435	2445

Taxeringstabell för postförsändelser till utlandet.

Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Norge		Övriga utlandet	
<i>Brev *)</i>			
högst 20 g	15 öre	högst 20 g	30 öre
» 125 »	30 »	» 40 »	50 »
» 250 »	45 »	» 60 »	70 »
» 500 »	60† »	» 80 »	90 »
† Brev över 250 g till Island och över 500 g till Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Norge taxeras som till övriga utlandet.		» 100 »	110 »
		» 120 »	130 »
		osv. pr ytterl. 20 g	20 »
<i>Brevkort</i>			
mått = inrikes			
enkla	10 öre	enkla	20 öre
med betalt svar	20 »	med betalt svar	40 »
<i>Korsband *)</i>			
Per 50 g eller del därav 5 öre. (Lägsta avgiften för affärshandl. är 15 öre och för varuprov 10 öre.)		Per 50 g eller del därav 5 öre. (Lägsta avgiften för affärshandl. är 30 öre och för varuprov 10 öre.)	

*) Högsta vikt för brev, affärshandlingar och trycksaker: 2 kg, för varuprov: 500 g. Högsta mått för samtliga försändelser: längd + bredd + tjocklek 90 cm, högsta längd 60 cm; i form av rulle: längd + dubbla diametern 1 m, högsta längd 80 cm.

Uppgifter om andra försändelser till utlandet lämnas å postanstalterna.

Adress skall vara tydlig och fullständig. Adressatens namn, titel, bostadsadress (by, gård eller i stad gata, husnummer och våning) samt postadress skola angivas. Innehar adressaten postbox eller fack, angives *Postbox nr* eller *Postfack* i stället för bostadsadressen. Å försändelsen böra även angivas avsändarens namn och adress.

Avsändare bör själv frimärka sina försändelser.

Förbud gäller mot postbefordran av explosiva, lättantändliga eller eljest farliga ämnen. Det är även förbjudet att göra skriftliga meddelanden i korsband. Pengar böra aldrig sändas i vanliga brevörsändelser.

I postsparbanken insatta medel förvaltas under statens garanti.

Transc den 16 Desember

Telegraf- och telefonunderrättelser.

Telegram. För vanligt inländskt telegram utgör avgiften 50 öre för högst 5 ord med tillägg av 10 öre för varje överskjutande ord. För lokaltelegram utgör avgiften 50 öre för högst 10 ord med tillägg av 5 öre för varje överskjutande ord. Med lokaltelegram förstås i regel telegram, för vars inlämning, befordran eller avlämning till adressaten icke tages i anspråk vare sig telegrafledning eller telefonledning, som förbinder olika telefonstationer.

Lyxblankett för telegram kostar 50 öre.

Telefonabonnemang. För förtlöpande abonnemang å huvudapparat erlägges dels inträdesavgift — vanligen 20 kronor — dels abonnemangsavgift, som för telefon i lägsta samtalsklassen i allmänhet utgör 17:50 å 20 kronor i kvartalet, d. v. s. omkring 20 öre per dag. Närmare upplysningar erhållas å vederbörande Rikstelefonbyrå.

Rikssamtal. För inländska rikssamtal utgår för varje påbörjad tidsperiod om 3 minuter samtalsavgift, beräknad efter det geografiska avståndet (fågelvägsavståndet) över land mellan resp. taxestationer, enligt följande taxa:

	om samtalsperioden påbörjas	
	kl. 9—18 (sön- och helgdagar kl. 9—15) eller kl. 23—7	kl. 7—9 eller kl. 18—23 (sön- och helgdagar kl. 15—23)
då avståndet:		
icke överstiger 45 km . .	20 öre	20 öre
överstiger 45 men ej 90 km	30 »	30 »
» 90 » » 180 »	50 »	40 »
» 180 » » 270 »	70 »	50 »
» 270 » » 450 »	90 »	60 »
» 450 km	110 »	70 »

Efter en fr. o. m. den 1 juli 1938 företagen nedsättning av rikssamtalsavgifterna är som synes högsta periodavgiften för ett vanligt telefonsamtal inom landet endast 110 resp. 70 öre.

Allmänna regler för flaggning.

Tiden 1 mars—31 oktober *hissas* flaggan kl. 8 f. m., under övrig del av året kl. 9 f. m. Den *nedhalas* vid solens nedgång (se almanackan), dock alltid senast kl. 9 e. m.

Vid flaggans hissande tillses, att flagglinan är väl fastgjord vid flaggan, att den sistnämnda kommer »väl i topp» — tätt under flaggstångsknoppen — och att linan ordentligt fastgöres. Har flaggan snärjt sig, nedhalas den och hissas åter, sedan den klarats.

Vid dödsfall hissas flaggan på halv stång döds- och begravningsdagarna. Härvid hissas flaggan först i topp och halas så ned en tredjedel av stångens längd. När jordfästningen ägt rum, hissas flaggan i topp, varefter den nedhalas omedelbart eller å ovan angiven tid.

Att använda flagga såsom matta, till beklädnad på bänkar eller bord och dylikt bör anses förkastligt. Urblekt eller trasig flagga får ej användas för något som helst ändamål utan bör, som förbrukad, brännas.

Allmänna flaggdagar 1939.

Nyårsdagen	Söndagen d. 1 jan.
Påskdagen	Söndagen d. 9 april
Första Maj	Måndagen d. 1 maj
Pingstdagen	Söndagen d. 28 maj
Svenska Flaggans dag (tillika H. M. Konungens namnsdag)	Tisdagen d. 6 juni
H. M. Konungens födelsedag	Fredagen d. 16 juni
Midsommardagen	Lördagen d. 24 juni
H. K. H. Kronprinsessans födelsedag	Torsdagen d. 13 juli
H. K. H. Kronprinsessans namnsdag	Fredagen d. 25 aug.
Gustav Adolfsdagen	Måndagen d. 6 nov.
H. K. H. Kronprinsens födelsedag	Lördagen d. 11 nov.
Nobeldagen	Söndagen d. 10 dec.
Juldagen	Måndagen d. 25 dec.

Eljest flaggas å högtidsdagar inom orten och familjen.

Kooperativa förbundets utveckling åren 1899—1937.

År	Antal konsumtionsföreningar 1)	1000 förskrä. i ans. förs. (ör-2)	I tusental kronor							Omsättning milj. kr.
			Insats- och aktiekapital	Reservfonder	Fonder, eget kapital	Summa eget kapital 2)	Industrifond och skattefond	Fonder, ej eget kapital	Överskott	
99	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
04	57	—	—	—	—	—	—	—	—	4
05	100	—	3	1	1	22	—	—	—	17
06	178	—	14	9	4	65	—	—	—	38
07	303	—	40	22	12	149	—	—	—	75
08	376	—	61	45	17	193	—	—	—	70
09	385	—	70	72	23	206	—	—	—	41
10	391	—	79	90	26	275	—	—	—	80
11	469	23	113	121	29	359	—	—	—	96
12	514	27	158	165	38	473	—	—	—	112
13	557	32	205	213	45	572	—	—	—	109
14	584	47	255	318	1	726	—	—	—	152
15	675	59	315	401	1	1,012	—	—	—	295
16	771	78	401	558	42	1,407	—	—	—	406
17	820	98	527	764	94	1,793	—	—	—	408
18	843	120	999	970	97	2,340	—	—	—	274
19	914	145	1,774	1,087	101	3,696	—	—	—	734
20	943	191	2,289	1,456	101	4,207	—	—	—	361
21	924	204	2,639	1,584	—	4,602	—	—	—	384
22	898	212	4,296	1,938	600	4,945	—	—	1,491	63,8
23	886	230	5,919	3,889	—	5,991	—	—	—	982
24	876	251	6,811	4,563	3,525	11,764	—	—	—	1,664
25	871	275	7,938	5,675	3,543	13,830	—	—	—	1,887
26	846	300	15,395	6,609	3,724	15,593	2,374	—	—	2,284
27	824	324	21,352	8,620	4,549	18,144	8,223	63	—	2,963
28	797	343	23,070	11,363	4,100	23,292	8,368	65	4,175	135,5
29	763	375	31,301	15,251	5,204	29,660	8,123	187	4,751	141,5
30	731	403	34,421	17,920	6,075	35,204	8,345	263	4,958	143,6
31	697	424	38,565	21,239	6,132	41,825	8,345	565	5,757	148,0
32	675	440	42,699	25,302	4,762	45,608	6,225	937	5,824	149,5
33	650	459	46,962	30,177	4,165	49,714	6,041	1,314	5,969	152,5
34	635	482	49,043	34,232	1,388	54,244	5,972	746	6,220	165,1
35	624	503	51,666	38,026	1,638	60,820	5,958	5,154	6,673	177,7
36	633	530	61,206	43,390	1,954	64,356	6,045	5,441	7,690	192,8
37	671	560	67,010	48,246	2,396	71,063	6,041	6,075	8,163	217,2

1) S. H. F. och dess föreningar räknade som en t. o. m. 1931.

2) Anslutna försäkringsföreningar: Folket och Samarbeta.

3) Efter disposition av överskottet och avdrag av aktier och insatser i dotterföretag.

